

۱۳۹۰ آبان ۲۱

نشریه روزانه به جمعین جشنواره بین المللی
فیلم مستند ایران

مستند

DOCUMENTARY

حرف

CINEMA VERITE

باصفحات ویژه

مستند قوم شناسی
مستند تاریخ

Fezila Dady Zulfikar Interview with Ahmad and Ramadan Sabfi

**"It was our fortune
to survive"**

شب شلوغ نقد فیلم
با حضور دیران دو جشنواره
کودک و حقیقت

توقع انقلاب از هنر و هنرمند مبتنی بر معانی زیبایی‌شناختی هنر است، هنر آن است که زیبایی‌ها را درک کند، این زیبایی هم لزوماً گل و بلبل نیست. مقام معظم رهبری

آیت‌الله

مبارزه ملل اسلامی در سینمای مورد تظار آویستی یک اصل است. بخواهید: اسپنمای مبارزه باید منظر غایی و مقصود نهایی دست اندر کاران محترم امور سینمایی کشور باشد. اگر امت مسلمان ایران هویت حقیقی خویش را در مبارزه یافته است، سینمای ایران نیز باید هویت مستقل خویش را در سینمای مبارزه پیدا کند. رحیم پور ازغدی درباره شهید آوینی گفته است او دیده بان نظری انقلاب اسلامی است.

پاشنه آشیل مستندسازی

کلمه «جستجو» بار معنایی عمیقی در فرایند مستندسازی دارد. قبل از شکرگیری بنه در ذهن مستندساز «جستجو» عمل خرد را آغاز کرده و تاروی میراثی و خروجی اثر، این جستجو ادامه دارد.

اکنون باید به پاسخ این پرسش پرداخت که واقعا یک مستندساز در جستجوی چیست؟ آیا به

مهدی غیثی/مدرس

صرف جستجوی یک سوره - درباره هر چیزی - وقت کلبه زدن دوربین است؟ این همان معضل جاری است که ضعف اثر را در پی دارد. در واقع فقدان نگاه جستجوگرانه، پاشنه آشیل مستندسازان جستجوگر سنگینی کند.

وقتی ما اثری مستند، مثلا درباره یک امر و واقعه یا نهاد اجتماعی و... می‌بینیم، اما تحملمان برای نشستن پای آن تا انتها کاهش می‌یابد، یعنی چنین اثری فاقد نگاه جستجوگرانه حقیقی در پیرامون شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه است.

غیرممکن است مستندسازی، دست به تصویرسازی از یک موضوع در جامعه بزند، اما نگاهی عمیق و تحلیلی و قبل از آن شناخت درستی از بافت اجتماعی فرهنگی خود نداشته باشد. در عین حال متوقع باشد، اثرش در میان مردم - اعم از خاص و عام - نفوذ کند.

بی‌تردید شکل‌گیری ساز و پرداختن هر اتاقی حساسی، وجود نارسایی‌ها، کم و نقص‌های کم‌رنگ و پررنگ در کنار قوت‌های مختلفه حاصل یا در همراهی با افکار و عقاید رایج یک جامعه ایجاد و موجودیت می‌یابد. ضمن این که در چنین ساز و کاری همواره ارزش‌ها و ضد ارزش‌هایی کارایی داشته و دارد و... در این صورت یک مستندساز وقتی کارش هویت می‌یابد و گرایش پررنگی به جامعه مورد اشاره در اثر می‌یابد که پیش از همه نگاه جستجوگرانه خالی اثر، شرایط و بافت اجتماعی مؤثر در محوریت سوره را رصد و تحلیل کرده و در نقطه نقطه فرم و محتوای کارش ساری و جاری باشد. نباید فراموش کرد که در چیدمان چنین ساختاری نقش مردم با همه خرده فرهنگ‌هاشان شاکله هدف جستجوگرانه فیلم‌ساز را تشکیل می‌دهد.

وقتی صحبت از مردم می‌شود نباید نگاهمان به مستندهای مردم‌شناسانه معطوف شود. در اینجا بحث مردم، یعنی همه آنچه یک ملت را از دیگر ملل متمایز می‌کند، در این صورت است که اثر نیز متفاوت خواهد شد. این عمده رخ‌نسی‌دهد مگر این که پشت دوربین، نگاهی جستجوگرانه نسبت به مردم و جامعه وجود داشته باشد.

فردایر گزاره شود

روزنامه‌های
جوانی و بخش
پیدااری اسلامی

مراسم نکوداشت و هدای جوائز بخش پیدااری اسلامی پنجمی جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران «سینماحقیقت» عصر فردا (پنج‌شنبه) برگزار می‌شود. به گزارش خبرنگار نشریه روانه جشنواره، این مراسم فردا پنج‌شنبه ۱۹ آبان ماه در سالن ایران فرهنگستان هنر از ساعت ۱۹ آغاز خواهد شد. احتفالی بخش تحت عنوان بخش «پیدااری اسلامی» با شرکت فیلم‌هایی از جمهوری اسلامی ایران و کشورهای مختلف در جشنواره اسفند. این رویداد را بیش از پیش به ایفای رسالت مستند حقیقی سوق داد.

معاون اداری و تشریفات جشنواره به نشریه روزانه خبر داد:

پاژاد و یاد می‌ماند و خارج

«علی‌رضا حقیقی» معاون امور اداری، مالی، پشتیبانی و تشریفات پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت و همچنین معاون امور اداری مالی مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی درباره اقدامات، فعالیت‌ها و حوزه کاری این معاونت به گفت‌وگو با نشریه روزانه جشنواره نشست. شرح این مصاحبه را در ادامه می‌خوانید.

اولین دوره‌ای است که این مسئولیت را در جشنواره سینما حقیقت بر عهده دارید. تجربه اولتان چگونه است و چه وظایفی را شامل می‌شود؟

همان‌طور که از عنوان معاونت پندار است، ضمن و هماهنگی کارهای راه‌سازی، اداری، مالی، پشتیبانی و تشریفات امور جشنواره بر عهده ما قرار دارد. سال سعی ما بر این بود که با مساعدت بی‌مرغ همکاران در این

معاونت و بخش‌های دیگر، نقش هر چه بهتر و دقیق‌تری در خصوص پذیرایی و سازمان‌دهی اقامت میهمانان و هنرمندان برقرار باشد که این امر با حضور کارتهای هدیه و بین‌های رفاهی تا حدودی سر شد.

در مورد صدور کارت‌های شناسایی و ورود به سالن‌ها چه برنامه‌ای داشتید؟

امسال برای اولین بار ۹۵ درصد بین‌کارت‌ها آماده و دو روز پیش از آغاز جشنواره در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت. ۵۰ درصد باقی‌مانده نیز که به هر دلیلی موفق به دریافت کارت خود نشده‌اند با مراجعه به غرفه‌های کارت در سینما فلسطین می‌توانند کارت خود را دریافت کنند. همچنین هنرمندان و مخاطبان می‌توانند با مراجعه به بخش ستادی جشنواره در سینما فلسطین نقدات و پیشنهادات خود را با ما همکار آقای قلی‌زاده در مایل بخاورند.

علت برگزاری دو اختتامیه برای پنجمین جشنواره سینماحقیقت چیست؟

برگزاری جداگانه مراسم اختتامیه بین‌المللی

و ملی در راستای تأمین نظم است که از برنامه‌های تشریفاتی برای میهمانان خار در نظر داریم؟

بله. در کنار تأمین برنامه‌های اقامتی میهمانان، بازدید از موزه‌های سینما، گلستان، خانه موسیقی، خرید از بازار بزرگ و بریاری عیافت تمام در شب آفتاب بین‌المللی (۱۹ آبان‌ماه) را برنامهریزی کرد که در طول برگزاری جشنواره به تدریج اجرا خواهد شد.

هماهنگی با حامیان جشنواره بر عهده شما است. از حامیان این دوره بگوئید.

پشتیبانان امسال جشنواره بنیاد سینما فارابی، فرهنگستان هنر، حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، سینما سپیده، شبکه‌ها و مستند سینما و در رأس همه این‌ها، مدد سینمایی و امور سمعی و بصری و فرهنگ و ارشاد اسلامی و همچنین معاونت «بانک خانیان» بودند که جا دا ایشان تشکر کنم.

روز دوم پنجمین جشنواره بین المللی سینما حقیقت با استقبال بیشتری نسبت به روز اول، دوبرو شد. از ساعات ابتدایی شروع جشنواره مستندسازان و علاقه مندان به این عرصه در سینما فلسطین گردهم آمدند و هر چه ساعات می گذشت این تعداد بیشتر می شدند.

در میان حاضرین گروه های مختلفی مشاهده می شدند. عده ای از شهرستان ها آمده بودند و با یکدیگر صحبت می کردند و سایر آن تجربیات خود در اختیار یکدیگر می گذاشتند. هم زبان ها هم که از نقاط مختلف کشور آمده بودند با دیدن هم آواز خودی کرده و از فارسی گوی می گشتند. گویا سخن گفتن به زبان مادری برای آن ها حس نزدیکی بیشتری ایجاد می کرد.

گزارش از روز دوم جشنواره سینما حقیقت در سینما فلسطین

شبهه‌های خاص

در سالن نمایش تعدادی طبیعت گره و چهلگود حاضر بودند. خبرنگار نشریه روزانه به سواغ آن ها رفته تا از انگیزه حضورشان در تخصصی ترین جشنواره مستند مطلع شود. «میشه رضاخان» عکاس طبیعت گرد درباره علت حضور در سینما فلسطین گفت: از طریق یکی از دوستان با جشنواره آشنا شدم و فکر شد به اینجا بیاییم. به سینما آمدم تا هم دیداری با دوستان خود تازه کنم و هم از زاویه نگاه مستندسازان به هنری پیامون مذهبی داشته باشم. «روزنگ انصاری» هم که «عکاسان طبیعت است عنوان کرد: سیر حرکت هایی که در مستندها دیده می شود برایم بسیار جالب است و تا آنجا که فرصت کم مستند نمایش می کنم.

دانشجویان رشته های مختلف هم به صورت گروهی به سینما می آمدند و در برگیرنده نمایش فیلم به دنبال مستندهایی می گشتند که شاید برایشان جالب تر باشد. اما حضور چند نفر هم که برای قرار از سر ما به داخل سینما آمده بودند و هیچ اطلاعی از جشنواره نداشتند هم مشاهده می شد.

فرهاد و هرام از صبح در سینما بود!

فرهاد و هرام مستند ساز با سابقه که سه شنبه آخرین مستند او به نام «سرسزمین خانه خورشید» به اکران در آمد، از صبح در سینما حضور داشت و علاقه مندان زیادی در اطراف او جمع شده بودند.

در این دوره از جشنواره آثار خوبی به بخش رفتاری راه یافته اند. بیژن لشکر ریز فیلم ساز و مدرس دانشکده هنر گفت: سینمای مستند ایران همچون مانده و هنوز به عنوان عرصه ای مهم در سینما باور نشده است. سینمای مستند ویژگی بی نظیری دارد و بسیاری از مردم از برگزاری چنین جشنواره های بی اطلاع هستند.

در دومین روز جشنواره فیلم های مستند فیلم هایی مانند زغال سوزان، که سرما به زندگانیست، همای آدب، پار سپاد، ارتفاع امید، حبه سپاد، پسراد بدون حایوز، از شوش تا نور پارسین و ... بخش شد. در میان آثار نمایش داده شده فیلم مستند «سرسزمین خانه خورشید» ساخته فرهاد و هرام با استقبال بیشتری مواجه بود.

مخاطبان ویژه روز دوم

پارسا چندی

تعدادی از مستندسازان تنها برای دیدن فیلم مستند این نام آشنا در عرصه مستند به سینما فلسطین آمده بودند.

پس از اکران اثر و هرام جلسه نقد و بررسی با مدیریت جلسه محمد تقی قهیم برگزار شد.

جشنواره زندگی آفتاب به دنبال درد

«محمد علی شعبانی» مستند ساز جوان اظهار می گوید: کاش از سینمای جشنواره ای فاصله نگیریم. جشنواره زندگی آفتابی به دنبال دارد. کاش این همه هزینه ای که برای برگزاری جشنواره ها تحت عنوان مختلف صورت می گیرد، صرف ساخت فیلم مستند و آموزش می شد.

«محمد علی» فرزند مرتضی شعبانی که فیلمبرداری اثر شهید مرتضی اوینی است. با بیان این که در حال حاضر سینمای مستند تنها برای مخاطب خاص است اما باید به سخت مردمی شدن حرکت کرد، عنوان کرد: فیلمساز باید بر حسب دغدغه اش فیلم بسازد اما این جریان باید در مسیر درست هدایت شود تا با نیازسنجی مناسب فیلم مستند برای عموم جامعه جایگاهی پیدا کند.

«فهدی زمان پور کیاسری» آذغان داشت: جایگاهی به نام سینما مستند در ایران تعریف نشده و این مسئله باعث شده تا مستندسازان به ساخت آثار نمایشی اقبال بیشتری به خرج دهند. اگر مخاطبان مستندهای جذاب و با شاخصه های سینمایی را می دیدند به این سمت جذب می شدند. چون مستند اثر نمایشی جذاب تر است.

در کار مستندسازی انگیزه مالی نمی تواند نقش چندانی داشته باشد و عموماً از روی

علاقه و دغدغه های ذهنی به این سمت روی می آورند.

تقسیم بندی موضوعی: نقطه مثبت جشنواره

اسال

«تصویر درویش وند» از کرگنسان نیروی دریایی پوشش که به عرصه مستندسازی نیز علاقه مند است، اعلام کرد: به نظر تقسیم بندی موضوعی آثار مستند در این دوره نقطه مثبتی برای آثار مستند در جشنواره اسال محسوب می شود. البته هر گاری در سال اول با مسائل و مشکلاتی روبرو می شود، در این دوره هم فیلمسازان آگاهی کافی در این زمینه نداشتند. در گذشته تمام فیلم ها به صورت یک جا و در هم مقایسه می شدند به همین دلیل داوری ها صحیح نبود. «مطلب در ماژنتی» از اسنان ایلام با دو اثر که یکی به زبان کردی و دیگری به زبان لری است، به جشنواره آمده و عنوان کرد: جشنواره سینما حقیقت در بخش تبلیغات برای شهرستان ها می تواند بهتر عمل کند. جشنواره ای که می خواهد در عرصه بین المللی فعالیت کند باید در ابتدا در بخش ملی برای مردم شناخته شده باشد.

مهمان ویژه

در آخرین ساعات ستاسن های نمایش فیلم، حضور کاردار فرهنگی سفارت فرانسه به همراه «سیداحمد میر علائی» مدیر عامل بنیاد سینمایی قرآنی و «پژمان لشکر پور» معاونت فرهنگی این بنیاد در نوع خود جالب توجه بود. هر کدام از مهمانان، در برنامه های نقد و بررسی شبانه جشنواره و همچنین کار مستندسازان و مخاطبان به تماشای فیلم های مورد علاقه شان نشستند.

یادداشت

اشاره های در باب مستند مردم نگار

علم یا هنر؟

محمد رضا باغلی

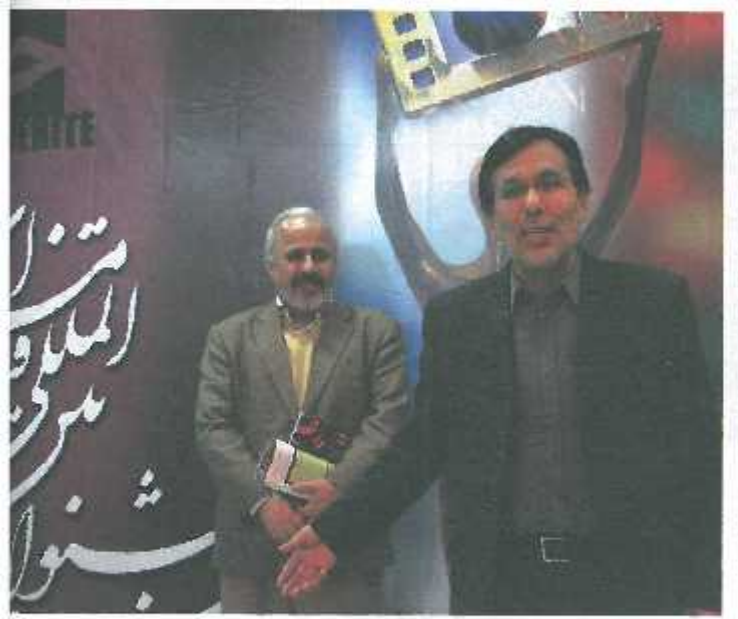
به تازگی صنعت آثار «توکر فیک» که عموماً از آن به نام های هم چون مردم شناسی، قوم نگار، مردم نگار و ... یاد می شود، به نخستین سال های پس از اختراع تصویر متحرک بازگشته زمانی که فیلم برداران بسیاری از سوی کمیته های نظیر «۴۱۱» و «۴۱۲» یافتند به کشور های مختلف دنیا سفر کنند و از هر آن چه که دیدنی است فیلم بگیرند. هدف اولیه این تصویر ها، فراهم آوردن مواد نمایشی مناسب برای عرضه در مقابل سینه انسانی بود که در طول عمرشان هرگز فرصت و امکان سفر به نقاط دور افتاده دنیا و تماشای «شگفتی های این فرهنگ های عجیب و متفاوت غیر اروپایی» نداشتند. اما افسوس امر، زنده ای حضور تخصصی «مردم شناسی» را در کنار دیسای فیلم و مستندسازی فراهم آورد. مردم شناسان در بافتند که می تواند از نوشتن صرف درباره مردمی و اقوام مختلف و فرهنگ های متفاوت دست بردارند و این یادداشت های تصویری را جایگزین آن نوشته ها کنند. این گویه بود که دو تکرار کلان، یکی با رویکرد علم نشان شناسی و دیگری با هدف عرضه جذابیت های تصویری این دنیاهای ناشناخته دست به دوربین بردند. اما در تراز مدت دو تا همین امروز - این همه تازگی شدن آنگریز، به نوعی روبرو می، دل خوری و گاه قهر میان انسان شناسان و مستندسازان انجامیده است.

از نظر دور نگاریم که نیمه های مردم شناسی با قوم نگار، خواننده استاد تصویری، پژوهشی مهمی در زمینه فرهنگ به شمار می روند. این امر، موجب شده اسنان شناسان همواره نگرانی جزئیات، تقدم و تاخر رویدادها و رفتار صمیمی جامعه ای باشند که فیلم مستند در حال ثبت آن است. کسان شناسان، معتقدند که نمی توان به دل خواه و بر اساس نیاز هنری چیزی را در کتب زندگی مردمی که فیلم درباره آن هست پس و پیش کرد. با افزودن این در حالی است که شاید برخی از مستندسازان چندان برای چنین نحوه رعایت جزئیات اهمیت قائل نباشند و پیش از هر چیز بر جنبه هنری فیلمشان تأکید ورزند. چنین تناقضی اشکال و در تکرار عیان دو طیف موجب شده است که بسیاری از انسان شناسان و پژوهشگران عرصه مردم شناسی، به جنبه علمی و استنادی این فیلم ها تأکید ترید. شکرند، اسن معتقدند مستندسازان این حوزه باید دانش خود را از خواندن چند کتاب و با اجتهاد و مصاحبه با صاحب نظران برای یافتن آگاهی پیش از شروع فیلمبرداری، فراتر برند و در واقع خود به نوعی اسن شناس باشند. از همین روست که امروزه برخی از اسن شناسان کوشیدند تا با ایجاد تفاوت میان مفهوم «فیلم مردم نگار» و «فیلم مردم شناسی» بر این نکته اصرار ورزند که فیلم مردم نگار پرداخته مستندسازان حرفه ای است اما از سوی را فردی با جایگاه و نگاه ذهنی عامی همبر با دانش اسن شناسی ساخته است، حتی اگر جنبه های هنری قوی در آن وجود نداشته باشد. چنین فاصله و تفاوت دیدگاهی را به نوعی میان «رایج نگار» و «مستند نگار» فیلم های تاریخی با مرتمد یا تاریخ تیر می توان دید. اما هر چه هست، نباید فراموش کرد که مستندساز خوبی ایجاد دگرگونی در واقعیت ندارد. مستندساز نمی تواند واقعیت خارجی را به نوعی فکر خود تغییر دهد و در حقایق و رویدادهای روبرو در بین دخل و تصرفی ایجاد دهد که به قلب واقعیت منجر شود. مهم ترین چالش مستندساز استناده از مواد موجوده واقعی و سازمان دهی مجدد آن ها به گونه ای است که بتواند نه کشف با کشفیات در برهه ای از حقیقت پیش روی مخاطب بیجا باشد.

شب ششم نقد فیلم با حضور دبیر ایدو و جشنواره کودک و حقیقت

جشنواره کودک و توجوان و شفیق ادا محمدیان دبیر پنجمین جشنواره فیلم حقیقت، نیز در جلسه حاضر شدند. این نشست در حالی برگزار شد که با استقبال خوبی از طرف مخاطبان سینمای مستند مواجه شد؛ و جلسه نقد و بررسی به پرسش و پاسخ میان تماشاچیان و کارگردان انجامید و در خاتمه به دلیل پایان زمان جلسه، ادامه بحث‌های مطرح شده در خارج از سالن و در فضای سرتما دنبال شد.

دبیر جشنواره کودک و توجوان در کنار شفیق ادا محمدیان میهمان شب نقد بود. به گزارش خبرنگار نشریه روزانه پنجمین دوره جشنواره فیلم حقیقت، در دومین شب برگزاری، جلسه نقد و بررسی فیلم «سرزمین خانه خورشید» با حضور فرهاد ورهرام کارگردان فیلم، جبار آدین منتقد و محمد نفی فهیم مجری کارشناس در سالن شماره دو سینما فلسطین تشکیل شد. حمد میر اعلایی دبیر بیست و پنجمین

نداره، نمی توان به صورت کامل به بررسی این فیلم پرداخت تنها به بیان نقطه نظرات خود اکتفا می کنم. او در ادامه ضمن مهم برشمران به موضوع جنگ برای یک مستند ساز که همرا با تحقیق و پژوهش کامل صورت می گیرد، عدم پرداخت جامع کامل به موضوعات مطرح شده را نقطه ضعف اصلی این مستند دانست.

وی در ادامه افزود: «زمانی که قصد داریم یک واقعه تاریخی را تگه‌های تازه و اطلاعات تازه در اختیار مخاطب قرار دهیم، این که به چه شکل و تا چه حد کامل و جامع به این کار بپردازیم، نکته اصلی است. مستند «نامه ۲۶ آبان ۵۹» به افتخار نقاشی میباید ندانسته ای دست می زند اما به خاطر کمی اطلاعاتی که منتقل می کند، کم تاثیر باقی می ماند. آدین در پایان نتیجه گرفت که این فیلم که می توانست به چه پتانسیل موضوعیت خود به اثری ارزشمند در حوزه سینما و دفاع مقدس - در ایران و حتی خارج از ایران - تبدیل شود، کم توجهی فیلمساز نسبت به ارزش گذاری صحیح روایت‌اش مشکلات مختلفی روجه رو شده است.»

کننده سخنان با بیان تعریفی از کلیت مستند آغاز شد. محمد تقی فهیم در آغاز با اشاره به فیلم‌های مستند دفاع مقدس و ارزش و اهمیت آن، به تصویرهای پانته‌ا اشاره کرد و افزود: «فیلمساز علی رغم تثبیت‌اش در تلویزیون، اما توانسته در مستند از قاب تلویزیونی فاصله بگیرد و با ریتم و ضرب آهنگ خوب و همخوان با سوز، استفاده صحیح از تصاویر آرشیوی و حتی بازسازی برخی صحنه‌ها به تری موثر دست یابد. در عین حال، این فیلم به واسطه موضوع و حتی نام خود - از نظر تاریخی - می توانست نیز در جایگاه مرتفعی قرار بگیرد. فهیم اثر را گفتگو محور خواند و مشکل مستندهایی از این دست را سر درگمی کارگردان معرفی کرد. مدیر نشست این برنامه تأکید کرد: گرچه کارگردان در بیان تنش قیامین فرماندهان جنگ در آن زمان خاص افسار آتی کرده است اما مخاطب خود را که نیازمند اطلاعات بیشتری در این زمینه است، رها می کند. جبار آدین منتقد حاضر در جلسه نیز در مورد مستند ساخته مرتضی پایه شناس گفت: «با توجه به این امر که فیلم ساز حضور

گزارش نشست نقد و بررسی فیلم «نامه ۲۶ آبان ۵۹»

وقایع و رویدادها

عسل آذینور

نخستین نشست، در دومین شب جشنواره سینما حقیقت که در سالن شماره ۲ سینما فلسطین با حضور محمد نفی فهیم به عنوان مجری کارشناس جلسه و جبار آدین منتقد سینما برگزار شد، فیلم «نامه ۲۶ آبان ۵۹» ساخته مرتضی پایه شناس مورد بررسی قرار گرفت. به گزارش خبرنگار نشریه روزانه پنجمین دوره جشنواره سینما حقیقت، در این جلسه به خاطر عدم حضور کارگردان و تهیه

کار تشریح کرد. این سینماگر در حاشیه نشست، در ارزیابی این دست کارگاه‌های آموزشی گفت: کارگاه‌ها؛ آموزشی بستری است برای تبادل نظرات آرایه تحسیر و اندوخته‌های فیلمسازان؛ علاقمندان. وی در ادامه به خبرنگار نشریه روزانه گفت: البته حضور فیلمساز نویسی و اشراف د کارگاه آموزشی به مراتب در ترغیب و تشویق فیلمسازان به روی آوردن به ساخت آثاری این دست بسیار مفید خواهد بود و فتح بام خواهد شد برای کسانی که علاقمند هستند؛ این نوع نگاه و این گونه از سینما. وی افزود: برگزاری کارگاه‌های آموزشی مصامین مختلف از اهمیت خاصی برخوردار است و شرایط مناسبی فراهم می شود. علاقمندان بتوانند هرچه بیشتر از تجارب افراد در این عرصه بهره ببرند اما به عقید من، آنگونه که باید انتظارات دوستانی که در کارگاه آموزشی سینمای ایران حضور داشته را برآورده نکرد.

فیلمساز نویسی و بخش‌های از فیلم «جعبه سیاه» ساخته محمد رضا اسلام لو به نمایش درآمد. پس از نمایش هر دو فیلم فیلمسازها از تحسیر خود و شرایط پیش آمده در موقیعت‌های مختلف در هنگام ساخت فیلم به علاقمندانی که در کارگاه حاضر بودند آرایه نمودند. در این نشست اسلام لو درباره مستند فیلمساز نویسی گفت: مستندی شاعرانه و صلح طلب بود و به طبیعت فیلمسازش بسیار نزدیک بود. فیلم در یک اردوگاه می گذرد و بیشتر مسائل پشت‌پرده را روایت می کند، این درحالی است که فیلم‌های بسیاری در خصوص بحران منطقه و شرایط به وجود آمده به صورت گزارش‌های خبری توسط بسیاری از افراد ساخته و از شبکه‌های مختلف تلویزیونی پخش شده است. اسلام لو در ادامه این نشست و پس از نمایش بخش‌هایی از فیلم «جعبه سیاه»، درباره فیلمساز، در شرایط بحران صحبت کرد و آنچه تجربه و اندوخته داشت، در این کارگاه به حاضران آرایه داد و شرایط پیش آمده در طول

در صبح برفی روز دوم جشنواره بیرگزار شد

کارگاه آیدو

نشست

بی‌خبر از آن

اندا فیلد

اسلام لو» در سالن صنیع الملک فرهنگستان هنر واقع در مجموعه عبا برگزار شد. به گزارش خبرنگار نشریه روزانه جشنواره، در این کارگاه بخش‌هایی از فیلم خالد مویذ

در صبح برفی روز دوم پنجمین جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران، سینما حقیقت، کارگاه آموزشی «سینمای بحران» با حضور «خالد معیز» از کشور تونس و «محمد رضا

کپ

محَمَّد رضا سفیری به نشریه روزانه خبر نامه
فروش ۲۸۰ نسخه آثار مستند
در دوروز اول جشنواره

نیوش ناصرپور

محَمَّد رضا سفیری، سرپرست واحد بازرگانی مرکز گسترش سینمایی مستند و تجربی که مسئولیت فعالیت های تجاری و اقتصادی را در پنجمین جشنواره بین المللی سینما حقیقت بر عهده دارد، در گفت و گو با نشریه روزانه جشنواره به تشریح بخشی از فعالیت های حوزه کاری خود پرداخت که در ادامه آن را می خوانند.

عرضه تولیدات مرکز گسترش سینمایی مستند و تجربی بر عهده شما است. در ادامه فعالیت های عمومی خود چه اقداماتی در جشنواره پنجم انجام داده اید؟

یکی از سیاست های واحد بازرگانی در جشنواره امسال، عرضه آثار مستند در قالب «بندتو رسانه» است. امسال ۶ اثر مستند به همراه کتاب های مربوط به این حوزه در ۳ غرفه مختص این بخش که در سینماهای فلسطین (دو غرفه) و سپیده (یک غرفه) اداره می شود، در دسترس علاقه مندان قرار گرفته است. همچنین هماهنگی بین ستاد جشنواره و سینماها و کلیه هماهنگی ها مانند دریافت مجوزها از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با این واحد است.

این آثار از فیلم های کدام یک از مستندسازان انتخاب شده و معیار انتخابتان چه بوده است؟

معیار انتخاب ما استقبال از این آثار در اکران های پیش از جشنواره و با استقبال در فروش بوده است. این فیلم ها شامل «آینه های غبار گرفته» درباره تاریخ ۲۰۰ سال روزنامه نگاری در ایران، ساخته رهبر قنبری، «سبز، سفید، سرخ» درباره تاریخ ۲۵۰۰ سال پرچم در ایران، ساخته محمدرضا هاشمیان، مستند «ز پاریز تا پاریس» درباره زندگی و آثار دکتر براهیم باستانی پاریزی، ساخته جواد میرهاشمی، مستند «M.A.S» شهری که بود» و «ضامن اهو» از ساخته های مهدی کریمیور و مهدی گوچهیان (در یک بسته) و مجموعه مستندهای «کلاه شیشه ای» شامل ۴ فیلم مستند درباره فوتبال است.

لطفا در باره مستند آخر توضیح بیشتری برای علاقه مندان بدهید.

۲ مستند از این مجموعه یعنی «کلاه شیشه ای»، «سن لیدر هستم» و «کلید و خاطرات» از ساخته های محسن جهان خوانی درباره فوتبال و جوانی آن است و فیلم آخر نیز در این مجموعه «به دنبال حقیقت» نام دارد که سیپوش سرمدی آن را ساخته و درباره دیپلمات های رپوده شده ایرانی در لبنان است.

استقبال از این آثار چگونه بوده است؟
با توجه به اینکه تنها دو روز از آغاز جشنواره گذشته، ۲۸۰ نسخه از این فیلم ها به فروش رسیده که آمار قابل توجهی است. با توجه به این استقبال در نظر داریم آثار را در مراکز مختلف فرهنگی و کتابخانه ها در دسترس علاقه مندان قرار دهیم.

نقد و بررسی

فیلم سینمایی مستند «ورهرام» را از نوعی معرفی کرد که بندرپست را در قالب های زیبا و جذاب ارائه می کند. رویکردی که بر خلاف برخی فیلمسازان دیگر، منجر به تفسیر و تحلیل شخصی و استفاده های ناصحیحی نمی شود.

مراسم تئور نواری گروه مذهبی مطرح شد. این که چرا کارگردان در مستند خود به یک زائر و قالب اکتفا نکرده است و تفکیکی از موضوعاتی کاملاً مجزا و حتی غیر قابل همخوان ارائه داده است و نا آنجا که مخاطب خود را دچار سردرگمی می کند.

کارگردان این اثر ضمن اشاره به سخنان قبلی خود، توجه به مسائل فرهنگی در این مستند را به واسطه ای نوع زندگی ای که ورزشکاران در طول سفر خود دارند ضروری دانست، و ابراز کرد من به عنوان یک مستند ساز تنها به بیان واقعیت ها همان گونه که در اوراقم رخ می دهد، می پردازم. حذف یا کم رنگ کردن هر کدام از این مسائل و موضوعات مشاهده شده فیلم را از واقعیت خود دور می کرد. و در پاسخ به دلیل انتخاب دوربین ثابت که ریتمی کند را - که بر خلاف نوع روایت هیجانی داستانی - ایجاد کرده، بیان کرد: «به گفتن چندین باره گفته شده ها اعتقاد ندارم، گرچه کمبود امکانات و تجهیزات یک امر واقعی در سینمای مستند است، اما همیشه تلاش کردم که با هر آن چه که در اختیار دارم، سوزنم را به بهترین شکل ممکن به تصویر در آورم. هر چند که بر ضعف های فیلم خود آگاهم و بر انتقادها نیز به دیده اجرام می نگرم.»

فیلم های این مستندساز با هدف مطلع کردن مسئولان از اوضاع و مشکلات محلی ساخته می شوند که این رسالت برای یک مستند و علقه های حداقلی است.

فرهاد ورهرام در ادامه صحبت های فهم گفت: برخلاف تصور اشتباهی که در میان هنرمندان مانسبت به کارهای سفارشی ایجاد شده است، این کارها می توانند بسیار موثرتر از یک مستند مستقل عمل کند. در «سوزمین خله خورشید» به ورزش قایقرانی در رودخانه اورامان تنها هدف نبود بلکه نمایش برخی از آداب و رسوم خاص این منطقه و صنایع دستی مردم نیز مدنظر بود.

در ادامه جلسه جبار آدین منتقد سینما با بیان این که پرچم سینمای مستند بار دیگر با این فیلم به اهتزاز درآمد گفت: این فیلم با استفاده صحیح از ابزارهای تصویربرداری در کنار تحقیق صحیح و جامع و خلاقیت خاص کارگردان در ایجاد ریتمی خاص و قدرتمند، سوزنه ای به ظاهر ورزشی و مرتبط با سفری در رودخانه ای خروشان را به مسائل فرهنگی، قومی و جغرافیایی خاص پیوند می زند. زمانی که شما به قایقرانان در جریان رودخانه می نگرید به مکان های مذهبی و آیینی می رسید که شما را از هدف فردی این ورزشکاران به معنویاتی که امری جمعی است می کشاند. این مستند در بیان هدف خود به آرمان و رسالت فیلم مستند نیز دست یافته است.

در این جلسه که با استقبال تماشاگران تشکیل شد، بعد از توضیحات و صحبت هایی که کارشناسان و کارگردان اثر ارائه دادند سوال هایی از طرف مخاطبان این مستند مطرح شد، که با توجه به این صحبت ها پرداختن همزمان به دو مقوله مجزای فرهنگ و ورزش در یک قالب و با یک میزان توجه، تماشاگر در یافتن زائر مستند دچار تردیدهایی می شود. این محبت با شاهد مثال هایی نظیر صحنه هایی از بوسیدن سنگ و

گزارش نشست نشست نقد و بررسی فیلم «سوزمین خله خورشید»

فيلم مستند

در دومین روز جشنواره سینما حقیقت، نشست نقد و بررسی فیلم «سوزمین خله خورشید» ساخته فرهاد ورهرام با حضور محمد تقی فهم مجری کارشناس جلسه و جبار آدین در مقام منتقد و کارگردان این مستند برگزار شد. احمد میرعلایی دبیر جشنواره کودک و نوجوان و شفیق آقاجانبان دبیر جشنواره سینما حقیقت نیز حاضر بودند.

با گزارش خبرنگار نشریه روزانه پنجمین جشنواره سینما حقیقت، محمد تقی فهم ضمن اشاره به کارنامه فرهاد ورهرام به عنوان مستندساز با سابقه که در کارنامه خود مستندهایی در ژانرهای گوناگون - از قوم نگارانه تا زیست محیطی - را ثبت کرده است، خواست تا علاوه بر توضیح درباره فیلمش، به بیان نوع نگاه خود در فیلم و علت کنار هم قرار دادن یک موضوع ورزشی و فرهنگی و آیینی بپردازد.

ورهرام در توضیحی درباره این پرسش گفت: «این مستند به سفارش مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی ساخته شد و هدف اصلی از آن پرداختن به امر ورزشی در مکان جغرافیایی اورامان است، و طبیعت بکر و باقوه اش در پرورش قایقرانی بود.

ورهرام طرح کلی و اصلی مستند را متریالی دانست که از طبیعت منطقه و شناخت او سرچشمه گرفته است.

این کارگردان قدیمی مستند قبلی خود، «توروسی مقدس» را که به سفارش سوزمین ساخته شده بود در اطلاعات اولیه این اثر بسیار مفید دانست.

این منتقد کارشناس سینما تصریح کرد:

به گزارش نشریه روزانه پنجمین جشنواره سینما حقیقت، برنامه کامل روز سوم، پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت به این شرح است:

سینما فلسطین یک

جایی که زندگی می‌کشد (مرتضی پایه‌شناس)، قلبم و زبان (داختا نور احمد)، گوناپای جنوبی (جینوس ریچارد)، برزه (یوسف محمده‌پور)، سرورام و جنوزم (مرجان اشرفی‌زاده)، گلدو (مازیار مشتاق گوهری)، بهشت (امیر طیبی - عباس ایمانی)، شهر پولکی (محسن خان‌جهرانی)، گومدا بانگ صدا برای زندگی (کلودیا بونهوف)، بانوی ایرانی (محمدرضا رحمانی)، اسانه آب (محمد اسلامی)، نشانی (سیاسک کاشف‌آثر - مجید اسماعیلی)، مجنون (محمد علی قارسی)، قدرت سیاه (گوران هونوآوئر)

سینما فلسطین ۲

بنی بد حجاب وحشی برمی‌گردد (آلن تیکسیر)، بیانه جرم (دین بولجر - کارولین کمپیل)، ژرال (آنا آرودی)، آنشوان (انوارا باری)، نفس‌هایش (رضا سیحانی)، عشق نلی (سید محمد حسین هاشمی)، حصه سواد (محمدرضا اسلاملو)، شمس صعبا (پناه بر خدا رضایی)، دوباره بگریستن (سنا چمنی‌کی)، ستاره‌ها (روایت آیت) (مرتضی علی عباس میرزایی)

سینما فلسطین ۳

نقاشی مذهبی (الهام حسینی)، سزنگارها (سید وحید طریحان)، نقاشی تهران (محمد معماریان)، گنج بهان (ژوساف چمادی)، القهوه (مرتضی ماوری)، این چنانا کریرا راهی نیست (مهدی مینسوری)، آسمان خالی نیست (باسر علی)، گودین (سیدون یولیو)، چهار سووق اداوان (رضا محمدی)، بیار گاد (محمد علی هاشمی)، دوار (مطلب رمانندی)، جبهه سید (محمدرضا اسلاملو)، بهره بدون محور (محمد صافق اسماعیلی)، سنگ قبر (مهدی سجادی)، تاملان خالا (علی دالکاری)، یک آن (اریا نصیری)

سینما سید یک

خارج از راه اصلی (دیتر ان)، سرزمین زیتون (بابک مجیدی)، موج زنده (حبیب احمدزاده)، غسار آتی (عبدالله شیبازی - حسین یسائی)، جنبش راست (علی لی)، ستاره‌ها (کار گروهی)، قربانی زصابر

برنامه کامل نمایش فیلم‌ها در روز سوم:

فیلم‌ها

روپای تمام نشده زمان

فرزاد بوش، شش‌سای (مهدی رحمانی کبیری)، بره شیر (شیر سنگی) (مهدی آجاسی)، کریم (محسن برمهانی)

سینما سید ۲

بین دو قبر کهنه دفن شده (عباسه رابع‌آرندی)، قرقی‌بان (روح‌الحاج اسماعیلی)، اینجا روزی آباد است (متصویر فاسمی)، بابا (یوانا حرزبانی - صادق دقتی)، جبهه‌های دلنم (می‌رایری یو)، زندگی راهی بس دراز (مسارک ویمولو)، چرا جنگ (عباسه رابع‌آرندی)، عقل سرخ (علی رابع‌آرندی)، قسمت شاعر (مرتضی نادینی)، سفر به افسان (خیاچ‌آراس) (علی عابدی‌پور)، چهار نشده (مصطفی رضوانی)، عروسی عشاق (حسن قهرمانی)

سینما حقیقت

مسلمانان مرتد (سید رضا شیرازی)، حساب کتاب (غلام‌رضا جیدری)، گاو چاه (مجید استکی)، زاتری از غرب (حمزه علیرضایی)، ۲۸۵ (فرزاد کبیری)، ساز را: (علی پورمالی)، شهر برقی (ذویر تجلی)، شهری با چهره آلوده (بهرنگ کبک)، بودن یا نبودن (حسن لطفی)، بین دو قبر کهنه دفن شده (عقلی رابع‌آرندی)، قرقی‌بان (روح‌الحاج اسماعیلی)، اینجا روز آباد است (متصویر فاسمی)، آرایش در حضور دیگران (میسار خوی)، روز بیاد ماندنی (ناصر نورانی)، تکافات عمل (امیر شکرگوز)، عقد آسانی (سید محمد سلیمی‌راد)، اسناکس (نات جنگ دایری) (حمزه دهقانی)، کرمان چهار سووق تجاری (حسن بابایی)

برنامه «شب نقد» نیز از ساعت ۱۹:۳۰ هر شب، در سالن شماره ۲ سینما فلسطین برپا می‌شود.

درباره مستند دینی، انجمنی بدعت خرافه، خطر جدی

(ادامه دارد)

بدعت، مکتبی جملہ بی‌بهره، مرد با خدا را از جهان برداریم هر گری بجز استیجاب در واقع مبتنی بر عمل و خیر و شر یا دینی و غیر دینی در جیان، خدا است و به عنوان یک محور در حوزه عمل بشر تعیین کننده است. از زبان شیوخ و فقیهان (که آن را در اروپا تا قرن دوم می‌خوانند) چنین استنباط می‌شود که قانون خدا نامحدود، کارکننده و راه‌یافته است و قانون بشری محدود و تنگ است و در نهایت به بن‌بست می‌رسد. نهاد قانون خدا در میان کشتیش کلیسا و زن و زنان است و بعد قانون بشر (سیو) بر آن‌ها در نهایت خود کشی می‌کند.

با توجه به هم‌سوره فوق، اساس کار مستند دینی باید بر مبنای منظر انجمنی باشد، چون حقیقت انسان بر اساس فخر و الهی است.

ممکن است فلسفای، خواهد بود، موضوع متکرین دین یا دینی هستند بسیار در آن صورت تکرار باید منظر الهی را باید قرار دهیم.

ناشناس شناخت لازم از دین و معرفت دینی و موضوع مورد توجوه بر مبنای بال بواج، اندیشه عنوان نمونه وقف و ساخت اسلامی، تاریخ هزار و دویست ساله دارد، این قرار باشد در مورد عقاید، علم و حدس یا شیوه اجتهاد شیخان و بهروز ایشان قیامی ساخته شود، به توجوه این مباحثه دینی و بزرگان آن ضرورت دارد.

بهدت جدی و مبتلا به امروز در این امری به جز اسلام آن است که منبع آنها نبخوش است و به دلیل تجزیه انجام شده در کتاب‌های اسامی تورات و تخیل توسط کاهنان و کارکنان، ساختن آثار متفرق، دریا و آنها و مبارزات ساختن است اما در مورد دین معین اسلام به خاطر وجود قرآن اصل وحی الهی و احادیث و روایات معشوقین (ع) و معارف گسترده آن کار شدنی تر است.

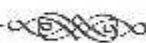
اما استیجاب، موجود در مورد اقدام‌های مستند دینی آن است که در اکثر موارد، این‌ها و برآمده دینی به خاطر داشتن وجه تصویری، مورد استفاده قرار می‌گیرد، در حالی که بدعت و دینی لازم ندارد.

به صورت نمونه کادگل و دیوارهای کهنگی در مراسم تفرقی و تزیین جزء موارد ضروری است در صورتی که محل و وقت قرار بدهد، این ریشه به این نمانده است.

ناسا فرهنگ عاشقانه، عبادت، انبار و گشتن از جان و مال و فرزندان و سنگن برای بقای دین است.

نمونه امروزی فرهنگ کادگل در شمار زرمندگان دوران دفاع مقدس و فرهنگ آنان چه در گذشته در حالی که قلعه زنتی و مکتبی کردایی، سال ۱۶۰۰ تا ۱۸۰۰ بین جنبه‌ها حداقل هزار و چند سال است بی‌خیزی است به این اصن توجیه شود. از این‌ها و مراسم در صورتی می‌توان به تصویر برد کرد که به جوهر فرهنگ دینی کمک نماید و در رد ثبیت آن قده برآورد ضمن آن که نیرو، بدعت و خرافه در گستره مستند دینی نیستی هر دو خطر است. در دوره دوم هدایت تصویر عاشقانه اثری تحت عنوان گل‌گیران ارائه شده بود که در آن قیلم عزاداران اید حسینی (ع) خاکسارانه می‌گردند و پای آن نماز به جانی می‌آوردند و در نهایت به آواز آمدن می‌گفتند که در طرف گل شیبی بود می‌رفتند و منتظر بودند برای عشق به امام حسین (ع) بی عمل را انجام می‌دهند، در حالی که این عمل یک خرافه است چون امام معصوم (ع) هرگز مایل نیستند عزاداران از تبدیل استیجاب خرج شود.

به هر صورت لازم است در نگاه به مستند دینی، به موضوع آن و انجام تحقیق و پژوهش آن وقت شود تا اصل دین و اصول و معارف آن ملاحظه قرار گیرد و هر چه و این‌هایی که خرافات است به عنوان تصویر دینی ارائه نشود. چرا که مخاطب داخلی را قانع نمی‌کند و مطالب بیگانه را نسبت به اصل دین و اصالت و حقیقت آن مشکوک می‌سازد.

تمیز ستایی می‌شود، بر شمرده‌ایم.

اما ویژگی دیگری که می‌توان در این شماره به آن اشاره کرد، وجود تعداد قابل تأمل تهیه‌کنندگان غیر دولتی، با سه عبرتی فیلم‌هایی است که با سرمایه شخصی ساخته شده‌اند.

اتفاقی که در این دوره نسبت به همه چهار دوره گذشته روزگاران است و این خود نشان از جایگاه جشنواره برای همه مستندسازان دارد.

معمولاً جشنواره‌ها با ویژگی‌ها و شاخصه‌هایی نسبت به دوره‌های قبل یا رویدادهای مشابه قابل تفکیک و تمییز هستند.

جشنواره پنجم سینما حقیقت نیز در این زمینه دارای شاخصه‌ها و ویژگی‌هایی چند است.

در این دوره گذشته سه ویژگی و امتیاز این جشنواره را که شامل شرکت گروه‌های مختلف بسی در کنار هم، حضور نسل جوان و مهرش از همه سهم قابل توجه بر پیچیده‌های

یک به علاوه شاخصه دیگر جشنواره

نگاه مستند

ضرورت آموزش از قیام هاشمی رفساوی برای تولید مستندهای پژوهشی

امیرحسین محمودی

بسیاری از کارشناسان ورزشی بر این عقیده اند که ورزش «دو مینوی» مادر تمام ورزشهاست. اگر بتوان برای «سینما نیز مانند ورزش» الگویی خاص طراحی کرده می توان گفت «سینمای مستند» مادر سینمای ۲۵ م م محسوب می شود.

یکی از دشوارترین بخش هایی که برای کارکنان مستندسازی گرایش کمتری برای پرداخت به آن دارند گونه «قوم شناسی» است. شاید بتوان گفت این بخش از سینمای مستند به دلایل گوناگون بهر به پژوهش ضرورتی در زمینه های مختلف از جمله جغرافیه و مردم شناسی ندارد و حتی ناهمی برحسی از مناطق انتخابی، محتاج صرف زبان و تجربه فراوانی برای ترجماری هستند که مستندسازان را با چالش جدی مواجه می سازد. به همین دلیل این گونه از سینمای مستند اگرچه بسیار ارزشمند و قابل توجه است اما مناسبانه به سبب سایر بخش های آن مانند مستند اجتماعی یا فلسفی از اقبال کمتری

برخوردار است.

از دیگر مشکلاتی که بر سر راه مستندسازان مستندهای قوم شناسانه و به طور کل، سینمای مستند ایران قرار دارد، عدم سرمایه گذاری مسئولین و نهادهای متولی امر برای تربیت و آموزش تسلی از مستندسازان جوان و فعال است.

به عنوان مثال باید گروهی از فرام به ایران را اختصاصا برای تولید مستندهای قومی آموزش داد تا از این طریق بتوان به تولید تخصصی از این اثر کمک کرد. سیاست گذاران و مدیران فرهنگی باید با برنامه ریزی بلند مدت، در جهت تامین اعتبار و برگزاری جشنواره های بیشتر هر سال، به حمایت از این مهم بپردازند.

یکی از راهکارهای حیاتی برای تقویت سینمای مستند، برگزاری جشنواره های متعددی مانند جشنواره «حقیقت» است. برگزاری جشنواره های رویکرد موضوعی به ساخت مستند دارند می توانند به روند نهادینه شدن این گونه در میان مخاطبین کمک شایانی کنند و نشان زبان جوانان مستند به جشنواره فیلم «حقیقت» متعلق پذیر است.

است. سنت این جشنواره، به دوام باید و با دوری نریندر از هر گونه جوانشی، مسندسازان بسیاری را به جامعه سینمایی کشور معرفی کند.

صفحات ویژه
مستند قوم شناسی
مستند تاریخی

نگاه عضو هیئت انتخاب

چرا از گن ها حمایت نمی‌کنند؟

علی باقرزاده نساری
عضو هیئت انتخاب مسئله‌های تاریخی

چشمتوره سینماحقیقت برای مستدسازان و مردم روزنه امید است. از آنجا که سینما فیلم و تلویزیون کاری در زمینه مستند و نمایش مستند انجام نمی‌دهد، مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی باید حمایت بیشتری از مستدسازان کند. ایران در عرصه فرهنگی کم کاری می‌کند و دولت باید بودجه لازم را در اختیار این بخش قرار دهد. تعداد محدودی از مستدسازان هستند که به این دوره از چشمتوره ارسال شده بود شخص و خوب بودند و بقیه آثار تکراری و به دور از هر گونه نوآوری ساخته شده بودند، البته این مسئله تحت تاثیر بودجه نیر قرار دارد. تعداد شرکت کنندگان در چشمتوره بسیار حقیقت زیاد بود اما از دید من تعداد آثار خوب و پرمحتوای چشمتوره کم بود. در بین عرصه جز مرکز گسترش، هیچ مرکز دیگری حامی مستدسازان نیست. بسیاری مستدسازان آموزش‌های لازم را ندیده‌اند و تنها از روی عشق و علاقه اثر تولید می‌کنند که البته این مایه خوشحالی است.

هر برداشته از اقوام، اثر قوم شناسی نیست

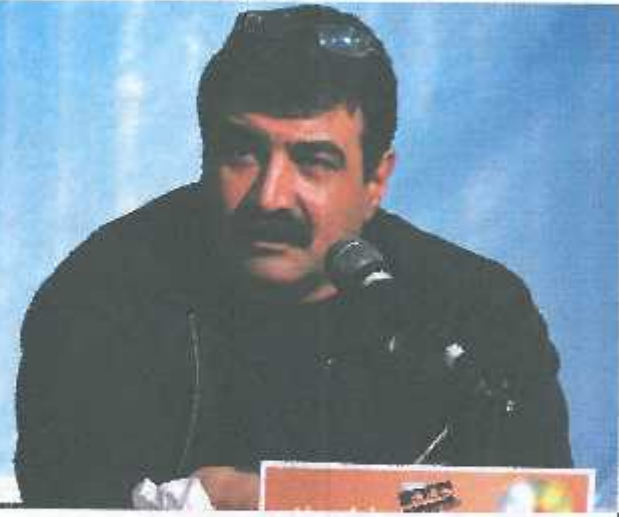
سید جعفر هاشمی
عضو هیئت انتخاب مسئله‌های قوم‌شناسی

چشمتوره سینماحقیقت مینا و ساین قلمه مستند در یک سال است. مستندگونه‌های مختلفی دارد و دسته‌بندی موضوعی این دوره از چشمتوره به شناسایی و ارزیابی دقیق آثار کمک زیادی می‌کند. امسال ۵۵ اثر به بخش قوم‌شناسی چشمتوره سینماحقیقت ارسال شده بود که از لحاظ جلوه‌های بصری در سطح خوبی بودند اما در عرصه قوه شناسی جایگاهی نداشتند. هر برداشتی از یکی از اقوام ایران به‌طور به‌متوجه اثر قوم‌شناسی نیست، پایه و اساس در این اثر نشان دادن فرهنگ، آداب و رسوم است، به گونه‌ای که اطلاعاتی به بیننده منتقل شود. ۱۳ فیلمی در این بخش به مسبقه راه یافتند که از نظر محتوا و مضامین و هم چنین ساختار فنی جایگاه قابل قبولی داشتند.

«ارد عطار پور» یکی از کارگردانان و تهیه‌کنندگان خوش نام و متبحر سینمای مستند ایران است که تاکنون بیش از ده‌ها مستند تاریخی را در کارنامه‌ی خود به ثبت رسانده است. عطار پور با ساخت مستند «خلیج فارس» با رویکردی تاریخی، در پنجمین جشنواره سینماحقیقت حضور دارد. چطور شد در این مستند، اختصاصاً به معنای واژه‌ی «خلیج فارس» پرداختید؟ تاریخ همیشه یکی از دغدغه‌های اصلی من بود و ساخت مستندی درباره «خلیج فارس» هم یکی از این دغدغه‌های تاریخی‌ام بود. خصوصاً که در ارتباط با نام این دریا هرگز کاری تصویری ساخته نشده بود و در سال‌های آغازین دهه‌ی شصت این نام به شکل تجربه شده‌ای وارد ادبیات جغرافیایی و سیاسی برخی از کشورهای عربی شد و پس از تأسیس اتحادیه عرب، اعضای آن از نام «خلیج عرب» به جای «خلیج فارس» استفاده کرده و سعی در گسترش این نام کردند. روند اجرایی «خلیج فارس» چگونه پیش رفت؟

فلسفه‌داری مستند شخصیت و چهار دقیقه‌ای «خلیج فارس» که بیش از دو سال ساخت آن به طول انجامید از نواحی جنوبی کشور آغاز شد و بعد از آن برای ادامه مراحل ساخت، به کشورهای عربی حوزه خلیج فارس از جمله امارات متحده عربی رفتیم و در مراحل پایانی نیز برای استفاده از منابع موجود در کتابخانه‌های اروپا به ایتالیا و فرانسه و آتریش سفر کردیم. گویندگی اصلی کار بر عهده «شهرام درخشان» بود و این مستند برای اولین بار در تلویزیون و سپس در جشن خانه سینما به نمایش درآمد. از چه منابع تحقیقاتی برای ساخت اثر استفاده کردید؟ اگرچه مشکلات زیادی در روند تحقیقاتی ساخت این اثر بر سر راه ما قرار داشت که از جمله آن می‌توان به عدم همکاری ادارات

گفت‌وگو

ارد عطار پور، تهیه‌کننده و کارگردان خلیج فارس

تاریخ همیشه از دغدغه‌های اصلی من است

اصولاً نیست

سید قربانی

و کتابخانه‌های دولتی و عدم دسترسی به آرشیوها اشاره کرد اما با استفاده از نقشه‌های کار توگرافی و آرشیوهای شخصی روزنه‌ها و علی‌الخصوص همکاری کارشناسانی مانند محمد عجب، علیرضا میرزا محمد، برادران سبحان این روند با همکاری «سعید طلیح» در بخش تحقیقاتی کار طی شد. دلیل ضعف و تولید محدود مستندهای تاریخی را در چه می‌دانید؟ به طور کلی به مستندهای تاریخی اهمیت کمتری داده می‌شود. یکی از مهمترین دلایلی که مادر بخش مستندهای تاریخی ضعیف هستیم، کمبود بودجه است. اهمیت دادن به بخش تاریخی و قسمت تحقیقاتی آن که مهمترین بخش محسوب می‌شود، به میزان بودجه‌ای است که به فیلمساز داده می‌شود. به دلیل کمبود بودجه و جدی گرفته نشدن، پروژه‌هایی که تهرافت می‌شوند با محدودیت روبه‌رو هستند اما با وجود تمام این مشکلات و پشتیبانی اندک، بارها مستندهای خوبی در این زمینه در حال ساخت هستند.

محور اصلی مستند «از شوش تا لور» پارسی «چیست»؟

مستند «از شوش تا لور پارسی» به بررسی حقاری‌های باستان‌شناسی در منطقه ایستانی «شوش» دابال و «انقش‌لار» باستانی بافت شده به موزه «لور» پاریس، در دوران قاجار می‌پردازد. به صورت خلاصه می‌توان گفت: «شناسی قرار داد دولت ایران با فرانسه استیاز کن فعالیت‌های باستان‌شناسی در آن دوران به قیمت ده هزار تومان به آثار فروخته شده بود و تا سال ۱۹۴۵ میلادی که محسن شورانی ملی آن را استخراج کرد، عربستان باستانی ایران نامیده داشت.

از مراحل تحقیقاتی پروژه بگوئید... منجمع تحقیقاتی ما برای ساخت این پروژه بررسی حرطوات تاریخی استانی «دیولوخو» «زان زاگ» «سورگان» بود که در آن دوره به حفاری در «شوش» دابال مشغول بودند. همچنین از همکارانی دکتر «فرزاد» «دکتر «جنگی» و دکتر «کابلی» نیز استفاده کردیم. کیفیت مستندهایی که در حوزه تاریخی

پیمان مظاهری پور کارگردان «از شوش تا لور پارسی»

آثار تاریخی و جغرافیایی از دغدغه‌های اصلی من است

ایلا دولتی

مستند پنج دقیقه‌ای «از شوش تا لور» پارسی» که در بخش مستندهای تاریخی چشمتوره سینماحقیقت حضور دارد، اثری است در حوزه میراث فرهنگی و باستان‌شناسی که به کاوش در منطقه «شوش» دابال و انتقال یافته‌های آن به موزه «لور» پاریس می‌پردازد. به همین مناسبت به گفتگو با «پیمان مظاهری پور» کارگردان آن پرداختیم.

نگاه عضو هیئت انتخاب

مستندسازان که زنده ماندند...

مردمن حامدی
عضو هیئت انتخاب مستندهای
قوم شناسی

برای نخستین بار جشنواره سینما حقیقت که بزرگ‌ترین جشنواره کشور در عرصه مستند است آثار را به بخش‌های مختلف تقسیم‌بندی موضوعی کرد. این مسئله به نفعی بر شن جشنواره کمک زیادی می‌کند. تا این تکنیک‌بندی دآوری راحت‌تر و دقیق‌تر انجام می‌شود. در گذشته چون آثار به صورت درهم بررسی می‌شدند به بسیاری از مستندسازان ظلم می‌شد. در این دوره، می‌توان گفت آثار خوبی به این بخش ارسال شده بود. تعدادی از مستندسازان گویا خود نمی‌دانستند در چه زمینه‌ای اثر تولید کرده‌اند چون تعدادی از مستندها را این موضوع کاملاً بیگانه بودند. پرسش‌ها شد، تا این آثار در گروه‌های خود بررسی شوند اما چون بیشتر هیئت‌های انتخاب کار خود را به پایان رسانده بودند، این امکان فراهم نشد. آثاری به بخش رقابتی جشنواره سینما حقیقت راه یافتند که قسمتی از فرهنگ یک قوم و یک گوشه از مملکت را با بیانی تازه و جذاب به همراه رعایت نکات فنی و هنری معرفی می‌کردند.

تأثیر مستند در گذشته، حال و آینده

امیر امیری
عضو هیئت انتخاب مستندهای
قوم شناسی

پس از نازیبینی ۵۵ فیلم مستند متقاضی شرکت در بخش قوم شناسی پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت، ۱۳ فیلم برای رقابت در این بخش از حساب ملی برگزیده شدند. برای نخستین بار ولایات جشنواره سینما حقیقت این دسته بندی را ایجاد دادند و برای مقوله فرهنگ اقوام، جایگاه خاصی تعریف کردند. این اقدام قضاوت و سرعت عمل در انتخاب را سهولت کرد و نقدهای مثبت در حوزه مستند است. در حوزه قوم شناسی با مجموعه پرشماری از عناوین، موضوعات و درونمایه‌ها سرو و کار داریم. نگاه به اقوامی که در پهنه بزرگ ایران زندگی می‌کنند در این حوزه قرار می‌گیرند. میان این تعداد موضوع ممکن است تنها یک مورد در نظر گرفته شود اما باید با پژوهش‌های میدانی، مطالعات عمیق و بهره‌گیری از نظرات کارشناسان همراہ باشد. مستند در تمامی حوزه‌های بشری از گذشته دور تا کنون و در برخی موارد در بنیان آفرینی و اثرگذاری دارد. اما آثار درخشان و شاخصی نداشته‌ایم، اما از آن جا که فارسسازان فعال در عرصه مستند به فرهنگ اقوام و حوزه قوم شناسی رویکرد مثبتی نشان داده‌اند، امیدواریم در آینده شاهد آثار اثرگذارتری باشیم.

مختلف متوجه شدم که مسافانه حتی یک فریم فیلم هم وجود ندارد که به جزئیات ساخت آن بپردازد. اگرچه تحقیقات زیادی شده اما همه یا کوتاه بودند یا توسط خارجی‌ها انجام شده بودند. در سال ۱۳۸۳ با استفاده از کتاب فرامشای تخت جمشید نوشته دکتر شهپازی، مستند «در دامن مهر» را ساختم و پس از آن تصمیم گرفتم به گروه‌های ایرانی و خارجی که برای انجام تحقیقات باستان‌شناسی وارد این مجموعه می‌شوند، همراه شوم. دوست داشتم این مجموعه به سوالات اساسی و مهم علاقه‌مندان به «تخت جمشید» را به صورت دقیق پاسخ دهد.

تفاوت مستندها شما با سایر مستندهای تاریخی چیست؟
در ساخت مستندهای اینگونه ای بار اصلی بر دوش تحقیقات است. مسائلی که اکثر آنها ضعف پژوهشی دارند، معمولاً از یک سری تصویر که در عرض چند روز فیلمبرداری شده و یک بروشور که منسب را که می‌بینی هیچ ربطی بر روی تصویر قرار گرفته نشان می‌دهد تشکیل می‌شوند. من سعی کردم به اندازه کافی به این امر بپردازم و از مشاوران علمی زیادی بهره‌بردارم. علاوه بر این گروه سعی کرده همه مسائل را به زبان ساده تصویر، مطرح کند. «با الحسن» تمام «گوشه‌های اصلی و چند گوشه دیگر که صدای شاهان هخامنشی را بازسازی کردند نیز همین سادگی کلام را مد نظر قرار دادند.

عملکرد «جشنواره حقیقت» را چگونه می‌بینید؟
باید گفت در هر کاری برای بیرون آوردن آثار «مستند» از انزوای بنامی انجام ندهیم خوب است و برگزاری یک جشنواره مستقل، یکی از بهترین کارهاست. باید مرده با این گونه تصویرهای اشعار شوند. باید بیشتر موقعیت سازی شود و به ساخت مستند به لایحه پروژه‌های تاریخی بودجه اختصاصی باید اثر چه در ۵۰ سال اخیر هر کانت خوبی انجام شده است. یکی از بزرگ‌ترین کارهای این جشنواره تکنیک و گروه بندی حوزه‌های مختلف است و همین جایگاه فیلم سازان را مشخص تر می‌کند.

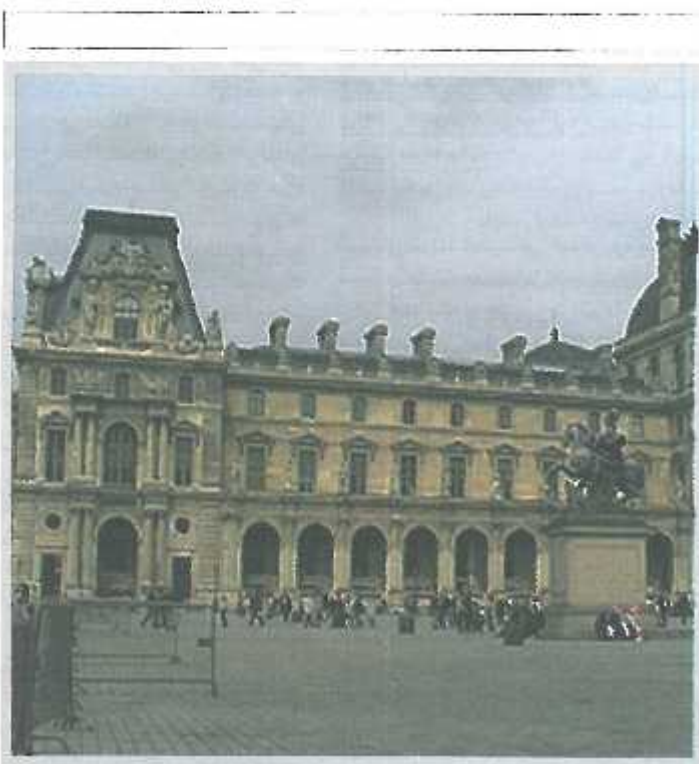
هر روزنامه؛ کارگردان «شگفته‌های تخت جمشید»

آشنایی با شگفته‌های تخت جمشید

یکهیم

امیر امیری

مستند پژوهشی «شگفته‌های تخت جمشید» حاصل ده سال کار مستمر تحقیقی با همکاری تیمی متشکل از پژوهشگران ایرانی و خارجی در باره سبوه‌های ساخت تخت جمشید است. این مستند ۲۲ دقیقه‌ای به توضیح و بررسی بیست عنوان مختلف از شگفته‌های معماری و مهندسی این میراث بشری می‌پردازد. «هر روزنامه» کارگردان اثر از زیر و بم‌های آن می‌گوید. این پروژه عظیم از کجا در ذهن شما کلیت خورد؟
در سال ۸۱ گروهی که قرار بود کانال‌های قنابل را از لیبی به ایران برای هم‌راهی از من دعوت کردند. من نیز این فرصت کم نظیر را محترم بشماردم و با آن همراه شدم. در طی دو فصل هم‌راهی با سایر گروه‌ها و فعالان حفاظت از این اثر باستانی ماند. «با» به پژوهشی پامار گانه آشنا شدم و به قیله برداری از گروه‌های دیگر مانند گروه‌هایی که سرسازان جارا هم بر می‌کردند نیز پرداختم و کم‌کم با شگفته‌های مهندسی «تخت جمشید» آشنا و به آن علاقه مند شدم. انگیزه اصلی از پرداختن به این سبوه چه بود؟
چنان‌که در تصویرهای کامل از این سبوه‌ها هم‌ترین انگیزه من بود. پس از مراجعه به کتابخانه‌های

تولید می‌شوند چگونه است؟
مستندهای تاریخی را جدا از دسته مستندهای دیگر می‌دانم. بهتر است کلیت آثار تولیدی در حوزه مستند را بررسی کنیم که در نهایت به مشکل اقتصادی سازندگان آن می‌رسیم. بدون مثال شخصاً نمی‌خواهم بگویم. ساخت این مستند را بگویم. باور نکردنی است. ظاهراً هر شرف ساخت قصاصی و عدم حمایت ملی مناسب از سوی مستندسازان مقدم مستند و اختصاصاً این گونه آن، تولیدات خوبی هستند. با توجه به حضور شما در دوره‌های قبل جشنواره «حقیقت»، عملکرد «جشنواره حقیقت» را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
جشنواره مستندسازان «حقیقت» قرار است جنبی باشد برای همه مستندسازان و علاقه‌مندان. وضعیت مستندسازان اسفبار است. جشنواره برای زمانی است که فیلم سازان معیشتی تامین شده باشند و امنیت معیشتی داشته باشند. اما به قدری فشار و محدودیت و عدم امنیت معیشتی وجود دارد که تعدادی این جشن‌مستندسازان محال است مستندسازان نمی‌شوند.

بررسی سینمای مستند قوم‌شناسانه و تاریخی به روایت مستندسازان

آثار قوم‌نگاری و نگاه

سفال‌پیداها و پیرایه آینه‌نگاری

احمد محمد اسماعیلی

سینمای مستند ریشه‌های کهنی و قدیمی در تاریخ سینمای جهان دارد. از همان ابتدای شکل‌گیری سینما در جهان، بسیاری از سینماگران به سراغ ساخت مستندهایی از صنعت و مناطق مختلف در دنیا رفتند. مستند قوم‌شناسی و مستند تاریخی، آثار مهم و مورد توجه مستندسازان و مردم بوده‌اند. با تعدادی از آثاری که در این حوزه کاتگوری‌های انجام داده‌ام.

سینمای مستندسازی مردانیم قانیه فرادست

ابراهیم سعیدی، مستندساز با سابقه که در حوزه مستندهای تاریخی و قوم‌شناسی فعالیت می‌کند درباره وضعیت سینمای مستند اعتقاد دارد: اگر بخواهیم با نگاهی رک و واقع‌گرا به سینمای مستند نگاه کنیم باید به خیلی از مسائل پرداخته شود. زیرا مدتی است که مستندسازان ما در فضای راحتی به مستندسازی نمی‌پردازند. به لحاظ تولید و مراحل بخش مشکلات عدیده‌ای وجود دارد و چون سینمای مستند پشتوانه تولید محکمی ندارد، تمام سنگینی کار بر دوش مستندساز قرار می‌گیرد. بعد از پشت سر گذاشتن مشکلات مرقمی که قبلاً مستند بلند ساخته می‌شود حمایت زیادی از کار صورت نمی‌گیرد و فیلمساز باید یک پروژه حمایت فرسار برای آماده کردن فیلمش پشت سر بگذارد. نکته مهم دیگر این مسئله است که فضایی در داخل کشور برای نمایش این آثار وجود ندارد و بیشتر این آثار در جشنواره‌های خارجی به نمایش در می‌آیند. سعیدی در مورد دخالت سلیقه جشنواره‌های خارجی در تولید فیلم‌های مستند می‌گوید: به هر حال تأثیری را به وجود می‌آورد. در نهایت مستندساز نیز دارد قلمش دیده شود. موغنی که تلویزیون ایران رغبتی برای خرید و نمایش فیلم‌های ایرانی ندارد. فیلمسازی که دوسال از زندگی‌اش صرف ساخت فیلم مستند می‌کند با این برخوردها چه کاری می‌تواند انجام بدهد. این مستندساز در مورد رابطه سفارش‌دهنده با مستندساز عنوان کرده: موقعی که بحث سینمای مستقل وجود دارد اکثر مستندسازان به سفارش‌دهنده فکر نمی‌کنند. در حیطه کارهای مستقل مستندساز می‌کوشد سلیقه و طرز فکر خودش را اعمال کند و چون سینماگران مستقل حامیانی نمی‌کنند با مشکلات زیادی در خصوص تهیه سرمایه مواجه می‌شوند. شبکه‌های مستند در دنیا یکی از بازوهای حمایتی سینمای مستند هستند. سعیدی در این باره معتقد است: موقعی که یک شبکه اختصاصی در حوزه سینمای مستند فعالیت می‌کند به طور معمول باید خوراک این شبکه هم تامین بشود. بنابراین باید تلویزیون هم به این مسئله توجه کند و فقط به اعمال دستور العمل‌های خودش در حوزه فیلم مستند نپردازد. سعیدی از مورد ناخوشایند سینمای مستند

می‌گوید: مهم‌ترین شاخصه مستندهای قوم‌نگارانه و اجتماعی بیان هویت‌های قومی و ملی است. به نوعی فیلم در این حوزه موفق بوده‌اند که در ارائه این مسائل به توفیق رسیده و این نوع فیلم، آثار ابراهیمی تری شناخته می‌شوند. این نوع مستندها از دوران ناصر انصاری شکل جدی به خود گرفته‌اند و سینمای مستند دارای جایگاه خوبی شده‌است. این نوع مستندها نقش مهمی در ثبت و ضبط ویژگی‌های هر قومی است و با توجه به رشد تکنولوژی در اقوام مختلف نگرانی زیادی صورت می‌گیرد که باید در این فیلم‌ها به آن پرداخته شود. یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی که از سینمای مستند می‌تواند حمایت کند مرکز دولتی هستند. سعیدی در باره این بحث اعتقاد دارد: اغلب فیلم‌هایی که در حوزه سینمای مستند ماندگار شده‌اند با ایشار و از خود گذشتگی فیلمساز، این جریان به وجود آمده‌است. اگر بخواهیم این جریان فراگیر شود باید یک حمایت دولتی روجه داشته باشد. کینه سینمای مستند در آغاز، فقط دنیا قاسم به تلاش‌های فردی سازنده‌اش است اما جریان حمایت دولتی ضامن بقای سینمای مستند است. زائر بندری سینمای مستند یکی از مجامع است که در سینمای مستند بحث‌های متفاوت و توانمندی را در پی داشته‌است. ابراهیم سعیدی در باره این بحث اعتقاد دارد که زائر بندری سینمای مستند کار کرده‌چندانی ندارد زیرا حوزه سینمای مستند فراتر از این تقسیم‌بندی‌ها است. در سینمای مستند نقد ساختارها متنوع و گوناگون شده‌است که نمی‌شود محدودیت ساختاری و زائر بندری خاصی را به وجود آورد. برگزاری جشنواره از امکانات نمایش آثار مستند محسوب می‌شود. درباره برگزاری جشنواره می‌گوید: سعیدی، جشنواره سینما حقیقت به هر حال تأثیرات زیادی دارد. بسیاری از دوستان مستندساز به این آیین فیلمسازی می‌کنند که فیلمشان در این نوع از جشنواره‌ها امکان نمایش پیدا کند و برای آنها مایه امیدواری است که فیلم‌شان در جایگاهی تخصصی مورد رصد و بررسی قرار گیرد.

ظریف گفتار مستند خود، مورد استقبال قرار می‌گیرد

احمد ظریف با رفتار مستندساز جوان که در حوزه

سعیدی: مهم‌ترین شاخصه مستندهای قوم‌نگارانه و اجتماعی بیان هویت‌های قومی و ملی است. به نوعی فیلم در این حوزه موفق بوده‌اند که در ارائه این مسائل به توفیق رسیده و این نوع فیلم، آثار ابراهیمی تری شناخته می‌شوند.

افزایش پیدا کرده‌است. بدن فیلم مستند برای مخاطب این دستاورد را ذاتت است که بتواند در حین دیدن فیلم داستانی جهان بینی و شناخت داشته باشد و بتواند قدرت تجزیه و تحلیل را پیدا کند. در کل سینمای مستند فرهنگ سازی را در مخاطب به وجود آورده است. یک فیلم مستند خوب و حرفه‌ای قطعاً مورد اقبال مخاطبان قرار می‌گیرد. بین مستندساز ضمن اشاره به اقتضای سینمای مستند معتقد است خیلی‌ها از این لحاظ سینمای مستند را جدی نمی‌گیرند، تصور می‌کنند با مقداری تکاپو و یک دورس فیلمبرداری می‌توان فیلم مستند ساخت، دیگر هیچ نوع هزینه‌ای وجود ندارد. متأسفانه مستندسازان هم در بیشتر مواقع تسویه چینی وضعیتی می‌شوند. یک فیلم مستند احتیاج به تحقیق و پژوهش جایی و شناسایی دارد و باید دورنمای کاملی مواجه باشیم. یا کمیته بودجه امکان استفاده از تیم تحقیقاتی وجود ندارد. خود فیلم ساز مجبور است چنین کاری را انجام بدهد. یک پایگاه تخصصی تحقیقاتی برای استفاده مستندسازان وجود ندارد و بخش عمده‌ای از وقت و انرژی مستندساز در این راه صرف می‌شود. در بحث اقتصادی، در هیچ کجای دنیا سینمای مستند بازده اقتصادی نداشته و معمولاً از طرف ارکان‌های حمایت می‌شود و باید بخش فرهنگی شرکت‌های صنعتی در این حوزه ورود پیدا کنند. باید نگاه مدیران صنعتی در این حوزه تغییر پیدا کند. یک فیلم مستند تا حدی می‌

نیکه‌ها: ژانری در جشنواره قابل تعریف است

ساعت نیک ذات فیلمبردار سیمما که سالها در حوزه سینمای مستند فعالیت کرده است درباره تاثیر سینمای مستند در رشد سینمای یک کشور عنوان کرد: سینمای مستند با برگزینی دو سه جشنواره تخصصی روند روبه رشدی را آغاز کرد اما مدتی است که این سینما حشرات را از دست داده است. جشنواره‌ای که شامل ورود به حوزه های داغ و روز اجتماعی است. این رویکرد دیده نمی شود و یک فصلت اندیشی باعث می شود فهم هی بخشی در این حوزه تولید شود. این نوع فیلمسازی هیچ تاثیری در رشد سینمای مستند و کلیت سینمای ایران نخواهد داشت. سینما مستند که برشی از حقیقت است باید محدودیت ها از پیش برداشته شود تا به وضعیتش عمل کند. وظایف و رسالت اصلی سینمای مستند نشان دادن فضولات اجتماعی است که باید به آن توجه کرد. فیلمهای مستند سقائیت های فرهنگی ما برای آیندگان هستند این فیلمبردار ضمن اشاره به ارائه واقعیت در فیلمهای مستند گفت: بهر حال مستند ساز دارای اندیشه و تحلیل است و باید این تحلیل در فیلمش هم وجود داشته باشد و زاویه دید مستند ساز بسوز مهم است که بتواند فرش را ماندگار کند و تحلیل مستند ساز در ساختار فیلمش باعث نظریه پردازی می شود.

نیک ذات ضمن اشاره به شرایطی که برای ساخت مستند قیوم نگارانه متذکر شد شرایط زیست هر قوم تسببت به زمان و شرایطی تغییر پیدا می کند و ریشه ها عین یک نخ تسبیح یکدیگر را ننگ می دارند. شرایط تغییر پیدا می کند اما این های یک قوم تغییر پیدا نمی کند و به اشکال مختلف با هم را ادامه می دهد. برخی می گویند جهانی فکر کنید منطقه ای عمل کنید تا ما به مسائل بومی خودمان توجه نکنیم نمی توانیم به کلیت برسیم و بسطی ملی در دسترس نخواهد بود.

ساعت نیک ذات در اشاره ران بندی سینمایی مستند اعتقاد دارد: این صحنه موقعی تعریفش معنی پیدا می کند که بخواهد فیلمی را در جشنواره ها ارزیابی کنیم. برخی از فیلم ها مستند که در قالب جشنواره ها تعریف می کنند ما فیلم های مرجعی هستند. فیلم مستند قابل تعریف است و ران بندی در جشنواره ها قابل تعریف است و یک نوع تسبیح در برگزینی بخش های جشنواره ها به وجود می آورد.

انیماد گرافیک مستند

توجه به مباحثی که در این گفتگو مطرح شد با این جمع بندی نتیجه گیری مواجه می شویم که سینمای مستند با عدم شناختن تولید، عدم حضور تهیه کننده حرفه ای و عدم فضای نمایش عمومی مواجه نیست و مستند سازان مستند با محدودیت هایی در کارشان مواجه هستند و ران بندی سینمای مستند بیشتر در زمان برگزینی جشنواره قابل ارزیابی است و مستند تعریف کننده ای در سینمای مستند محسوب نمی شود. فیلم مستند می تواند تسبیح به اثری ماندگار بود که پشت آن تحسین و نگاه سازنده ای وجود داشته باشد و نکته مهم این است که مستندهای قوم نگارانه و تاریخی در حکم سندی برای آیندگان هستند و مستند ساز باید برای ورود در این حوزه دارای شناخت و آگاهی باشد.

تولید فیلم مستند در کشورمان هیچ سختی با معیارهای جهانی ندارد و مشکلاتی را به وجود آورده است. بیگاری این روند بهر حال سهیل انگاری را به وجود می آورد. وی ضمن اشاره به جایگاه سفارش دهنده در حوزه سینمای مستند گفت: متأسفانه جایگاه سفارش و سفارش دهنده دارای تعریف کاملی نیست و به همین دلیل مخاطب گذاری هم در این آثار دیده نمی شود. نکته مهم دیگر عدم نظارت بخش تهیه کنندگی در روند تولید فیلم است. معدود تهیه کنندگانی داریم که با سرمایه شخصی فیلم مستند تهیه می کنند و اغلب تهیه کنندگان بولی را دریافت می کنند و بدون هیچ نظارتی پول را به کارگردان می دهند و تهیه کننده ناچار یک حق العمل کار تزل پیدا می کند. اغلب تهیه کنندگان به شیوه تلویزیونی خود کرده اند و ساختار تهیه کننده حرفه ای دیده نمی شود. تهیه کننده باید ویژگی کارگردان به بخش های مختلف فیلم باشد نظارت و کنترل عروسی. «مفسر» که به سفارش موزده مرده شناسی زن... اخته شد ما یک تهیه کننده حرفه ای مواجه بوده که به زوایای مختلف کار کاملا آشنایی و شناخت داشت و در کار یک ناظر علمی هم وجود داشت.

ویرام در ادامه گفته هایش در حوزه سینمای مستند گفت: تا به حال سازمانی در کشورمان وجود نداشته که به صورت علمی در بحث تحقیق و پژوهش فعالیت کند. کسی که می رود در حوزه سینمای مستند تحقیق می کند باید تخصص این کار را داشته باشد. متأسفانه از وقتی که این بحث در سینمای مستند جدی شده بسیاری از مستند سازان به سراغ اساتید دانشگاه می روند که کار آشناییی است به شخصه هیچ نیایی ندارد که در بخش تحقیق فیلم با یک استاد دانشگاه کار کند. زیرا این استاد دانشگاه نم و شمالی از سینمای مستند در اختیار ندارد و کار را خیلی بکلیکی تعویب مستند ساز می دهد.

این مستند ساز ضمن اشاره به درآمد این سینمای مستند عنوان کرد: سینمای مستند نسبت به هزینه اش در آمد بیشتری دارد و می توان با بازگشت سرمایه به شرط هدف گذاری درست امیدوار بود. سازان های دولتی تهیه کننده سینمای مستند همگاری می کنند می توانند کمک های موتوری انجام دهند. به طور مثال سازان جنگل باستی می توانست با دادن امکانات به ساخت مستند کمک کند. سایر سازان ما هم کمترین می توانند چنین کمک هایی را انجام دهند.

این مستند ساز در مورد آسیب شناسی مستند هایی که در حوزه قوم نگاری و معماری ایرانی ساخته می شوند عنوان کرد: مستندها این عرصه تبدیل به ده مدتی برین موضوعات برای ساخت فراهم هستند. شنیده است که کمترین فیلم خوبی در این عرصه تولید می شود و با توجه به گستردگی و تنوع این ها و قومیت ها در کشور ما دستاورد های خوبی برای تولیدات این حوزه مواجه هستیم که متأسفانه به علت عدم سوخت و تخصص سازان ما اغلب این مستند ها از کیفیت تازلی برخوردار می باشند که باید در این حوزه بازنگری شود و یک فیلم خوب مستند قوم نگاری و مردم شناسی می تواند به یک مردم شناس در کارش کمک کند.

فراهان و هرام: سینمای مستند به لحاظ تولید آثار خوب در وضعیت مطلوبی قرار ندارد تولیدات در این حوزه زیاد است اما فیلمهای خوب انگشت شمار هستند

زیست شناسی هم مطرح شود. به طور مثال اثر درباره مسائل کشاورزی می سازیم. چه اشکالی دارد به زندگی شخصی و اجتماعی این کشاورز هم بپردازیم. با این رویکرد تعداد مخاطبان مستند هم افزایش پیدا می کند. احمد ظریف راه ضمن اشاره به دور شدن از نگاه صرفاً مسائلی ای در جشنواره ها گفت: جشنواره در حقیقت یک گرد همایی اهالی سینمای مستند است که به ارزیابی فیلمهاشان در مدت جشنواره می پردازند و با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند. بزرگ جایزه نکته مهمی نیست بلکه باید جشنواره به پایگامی برای عرضه بیشتر سینمای مستند تبدیل شود.

وهام: تهیه کننده های نامطمح حق العمل کار قتل کردند

فراهان و هرام مستند ساز شاخص در حوزه مستندهای قوم نگارانه در موزده وضعیت سینمای مستند عنوان کرد: سینمای مستند به لحاظ تولید آثار خوب در وضعیت مطلوبی قرار ندارد. تولیدات در این حوزه زیاد است اما فیلمهای خوب انگشت شمار هستند. به طور میانگین در سال در حدود هزار فیلم مستند توسط سازان های دولتی تولید می شود. یکی از مشکلات مهم عدم وجود سازان مدون و پابرجا به عرضه تولید و تهیه فیلم هستند است. این سازان شامل تک سفارش دهنده تهیه کننده و فیلمساز است. برای رسیدن به این التوا باید از تجربه های حیاتی استفاده کنیم.

تواند معرفی کننده یک آلاهی صنعتی باشد. بهدج نهادهایی نظیر مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی محدود است لذا باید مستند سازان عرضه های جدیدی را برای سرمایه گذاری پیدا کنند. ظریف رفتار ضمن اشاره به این مسئله که خود مستند سازان باید پیشنهاد دهنده باشند عنوان کرد: مستند ساز باید روحیه پبگیرانه داشته باشد. باید آن قدر چالش ایجاد کند که زمینه مساعد برای تولید فیلمهای مستند مهیا شود. این مستند سازان در باره تقسیم بندی ژانری سینمای مستند می گویند این مسئله ملاحظه و قانونی نیست شاید یک فیلم مستند ترکیبی از ژانرهای مختلف باشد. باید مرزهای سینمای مستند را برداریم. چه اشکالی دارد موقعی که یک مستند علمی می سازیم در آن مباحث

تواند معرفی کننده یک آلاهی صنعتی باشد. بهدج نهادهایی نظیر مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی محدود است لذا باید مستند سازان عرضه های جدیدی را برای سرمایه گذاری پیدا کنند. ظریف رفتار ضمن اشاره به این مسئله که خود مستند سازان باید پیشنهاد دهنده باشند عنوان کرد: مستند ساز باید روحیه پبگیرانه داشته باشد. باید آن قدر چالش ایجاد کند که زمینه مساعد برای تولید فیلمهای مستند مهیا شود. این مستند سازان در باره تقسیم بندی ژانری سینمای مستند می گویند این مسئله ملاحظه و قانونی نیست شاید یک فیلم مستند ترکیبی از ژانرهای مختلف باشد. باید مرزهای سینمای مستند را برداریم. چه اشکالی دارد موقعی که یک مستند علمی می سازیم در آن مباحث

محمدجعفر باقری نیا، کارگردان، علیه شیر خدا:

سینمای مستند؛ سینمای قبل احترام

«محمدجعفر باقری نیا» یا مستند «علی شیر خدا» در بخش قوم شناسی جشنواره «سینماحقیقت» آمده است تا این مستند را برای اولین بار در این جشنواره به نمایش بگذارد.

از روند انتخاب سوزو و مراحل تولید «علی شیر خدا» بگویید.

سال ۸۶ هجری این کار ترمرکز همایش سینمای تجربی، تصویب شد و به دلیل همزمانی با ساخت یکی از کارهایم، مراحل تحقیقاتی و تصویربرداری به سال ۸۹ موکول شد. این مستند در سه نوبت در تهران شناختی نقش سیر در دست یافته های ایل قشقایی است. یافته ها با مشاهده محیط اطراف قشاق، الهام گرفته و با ساده ترین شکل ممکن، دست یافته خود را تجسم

می بخشید و خالق اثری زیبا می شوند. امروزه نقش شب ایرانی تنها بر روی قالی های غشایر دیده می شود.

تصویربرداری کار چقدر زمان برد؟

تصویربرداری کار به دلیل جایابی عشایر در فصل مختلف در ۴ مرحله انجام شد و تک سال برای فیلمبرداری بین مستند ۳۰ دقیقه ای زمان گذاشتم.

نقش جشنواره هایی مثل سینما حقیقت را در روند مستندسازی چطور می بینید؟

استمرار در برگزاری جشنواره سینما حقیقت بعنوان تنها مکانی که می توان به طور اختصاصی به نمایش فیلم های مستند نشست، می تواند زمینه ای باشد تا مستندسازان علیرغم تمام محدودیت هایی که در سفر فیلمسازی در حوزه ی مستند برایشان وجود دارد، با انگیزه بیشتری به تبادل اطلاعات و نظرات بپردازند. ضمن اینکه در این گردهمایی هایی توان آینده مستندسازی در کشور را بررسی و برای آن برنامه های مشخصی را تصویر کرد. سینمای مستند، سینمای قالی احترامی است که باید از زین گذاری شود و تنها تنها با حمایت و پشتیبانی مسئولین و سرمایه گذاران خاص می شود.

پرویز رستمی، کارگردان، زمستان کوهستان:

زندگی مردمان منطقه کوهستان (اورامان)

پرویز رستمی یا مستند «زمستان کوهستان» تنها نیست «اولین تجربه حضور خود را در «جشنواره فیلم حقیقت» پشت سر می گذارد. رستمی دلیل حضور در این جشنواره را فضای متفاوت آثار نمایش داده شده به لحاظ کیفی و همچنین فضای دوری مناسب آن عنوان می کند.

انگیزه ساخت این مستند از کجا آمد؟

این مستند نگاهی دارد به ساختار زندگی، نوع پوشش، آیین ها و مراسم مردمان هر منطقه کوهستانی «اورامان» کردستان. این بخش هم مانند مناطق دیگر کشور علاوه بر مراسم خاص، دارای جذابیت های بصری ویژه ای بود که مرا مخاطب می کرد و فارغ از تمام فیلم هایی

که در قالب یک کار گزارشی از این منطقه نمایش داده شده بود، مستندی را منحصر به نوع زندگی و آداب و آیین مردمان این خطه کردستان در فصل زمستان تهیه کنم. ضمن اینکه سعی شده حسن نوشتار بکنی. که در یک کار مستند می توان دید در ساختار و محتوای این اثر نیز حفظ شود. با توجه به داشتن فرهنگ غنی ایرانی، تلاش کردم تا بخشی از فرهنگ ایرانی را در قالب مستند به مخاطب ایرانی و خارجی ارائه بدهم تا سهم خود را در ثبت و نمایش بخشی از فرهنگ ایرانی اید کرده باشم.

با توجه به این که این کار در یک فضای کوهستانی ضبط شده، چقدر به بحث زیباشناسی توجه نشان دادید؟

گاهی اوقات فیلمساز در فضایی قرار می گیرد که باید کانسازر اختیار دوربین باشد و بخش تکنیکی و فنی کار را تاوان با بحث زیبایی محیط در نظر بگیرد. بعد از تحقیقاتی که نسبت به موقعیت آب و هوایی و جغرافیایی این ناحیه انجام دادم، تصمیم گرفتم بخاطر زیبایی های بصری این منطقه، تصویربرداری را در فصل زمستان انجام بدهم.

داریوش نیکبخت، کارگردان، دسترنگ:

«سینمای مستند» در گرو «سینمای حقیقت»

مستند «دسترنگ» یا «دگر» قوم شناسی نگاهی دارد به دست یافته های قوم بختیار. این مستند، امسال در جشنواره فیلم «مستند حقیقت» نمایش داده خواهد شد. به همین انگیزه به داریوش نیکبخت کارگردان «دسترنگ» گفتگویی انجام دادیم که از نظر می گذرانید.

مستند «دسترنگ» مشخصاً به چه نوعی از هنرهای دستی مردم بختیاری می پردازد؟

پرداخت سرچگونگی نحوه بافت و تزیین به پدیدآورندگان آثار صنایع دستی در بختیار، موضوع کلی ساخت این مستند بود. «هریس» و «شیرنگ» دو نوع دست بافته بزرگ استفاده در این منطقه است که مشخصاً به نحوه بافت و چگونگی فرهنگی آنها در قوم بختیاری پرداخته ایم. دسترنگ بعنوان یک مستند مرتبط با قوم شناسی، چقدر می تواند برای مخاطب شهری جذابیت داشته باشد؟

دسترنگ علیرغم قالب مستندگونه ای که دارد، می تواند هم بعنوان منبع اطلاعاتی

فرشاد احمدی دستگردی، کارگردان، از مهراب تا حجاب:

با کمبود منابع تاریخی تصویری مواجهیم

مستند «از مهراب تا حجاب» بخشی مستند از مجموعه مستندهای «در مکتبی ملایب به اصفهان» است که به بررسی شیوه های ساخت «مهراب» در مساجد قدیمی که بر اساس ویژگی های «مکتب اصفهان» ساخته شده است، می پردازد. فرشاد احمدی دستگردی، از شیوه ساخت آن می گوید.

چه شد به ساخت «مستند تاریخی» روی آوردید؟

در ایران علی رغم مستند سازی بومی که داریم اما خلا مستندهای پژوهشی و تاریخ همواره حس می شود به دیگر بیان ما منابع خوب تاریخی تصویری زیادی نداریم. پرداختن به مستند تاریخی علاوه بر اینکه از دیرباز یکی از دغدغه ها و علاقه های شخصی من به شمار می رفت، ساخت آن چون با هویت و تاریخ جمعی ما در ارتباط است بسیار ضروری به نظر می رسید. مستندهای تاریخی معماری به دلیل اینکه می توان در حاشیه آن به مسائل مختلفی

از جمله رویدادهای اجتماعی روزگاری عاوی فرهنگی پرداخت از بهترین نمونه های مستند به شمار می روند که در تصویربندی هم به راحتی به نمایش در می آیند همین امر به مستندسازان انگیزه کافی می دهد.

مراحل ساخت این مستند چگونه پیش رفت؟

شاید بتوان گفت مهم ترین قسمت ساخت این مستند، مرحله پژوهشی آن بود که در چند بخش انجام شد. مرحله اول، جستجوی معنای کلمه «مهراب» در قرآن بود که این واژه در آن چهار بار به صورت مفرد و یک بار به صورت جمع به کار رفته است. در مرحله دوم به بررسی معنای این واژه در فرهنگ لغت های فارسی و عربی پرداخته شد و در مرحله سوم به پژوهشی در باب سبک های معماری در جهان اسلام مخصوصاً سبک «ایرانی» زیر شاخه شیخ شکت اصفهان» پرداختیم. پس از آن مهراب ها به وسیله تصویربرداری در بعدی از سه بعدی، بازسازی شدند. نهایتاً تقریباً سه ماه وقت صرف تولید آن شد.

چگونه با «جشنواره فیلم حقیقت» آشنا شدید؟

من از اولین دوره برگزاری این جشنواره اخبار مربوط به آن را به بختیاری می کردم و یک دوره هر به عنوان مخاطب بسیاری از فیلم ها را دیدیم. از اینکه سطح کیفی و کمی آن روند صعودی خوبی را در پیش گرفته بسیار خوشحالم. امیدوارم برگزاری این جشنواره به سنتی دیرینه بدل شود.

مرتضی مطهری، کارگردان مستند، القهوه:

ایران کشوری سرشار از قوم ها و نژادها

ابلا دروی

مستند مردم شناسی «القهوه» به تهیه کنندگی «غیر سخراوی» و کارگردانی «مرتضی مطهری» به بررسی یکی از دیرپا ترین مراسم آیینی قوم عرب می پردازد. با «مطهری» کارگردان این اثر صحبت کردیم.

علت پرداختن به این سوزه خاص از سوی شما چه بود؟

مراسم قهوه خوری اعراب، «القهوه»، سرشار از نماد و نشانی های رمزگفته است. پرداختن به این مراسم که امروزه کم رنگ شده از گونه های یکی از دغدغه های من بود. یک ماه و نیمی که صرف تحقیق برای یافتن ریشه های اصلی آن کردم. بعد شماره دور و گنگی که در کتاب ها وجود دارد هر چه گزافه منبع مشخصی برای توضیح بیشتر یافتیم. همین به من انگیزه داد که به احیا این مراسم آیینی بپردازم. درباره این نمادها بگوئید.

قهوه در میان اعراب از هویت ویژه ای برخوردار است. در واقع مهمان را با این یعنی ایچده نشاط و هوشیاری برای این قوم که اهل بازی با کلام هستند و نیاز به هوشیاری دارند بسیار ارزشمند است. همین روی مراسم قهوه خور من این نمادهای فراوان همراه است.

با توجه به عدم وجود منابع مکتوب، پژوهش های مربوط را چگونه انجام دادید؟

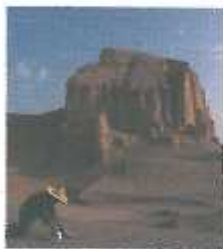
تحقیقات میدانی را شروع کردیم. به این ترتیب که گروه به ظهر های «خرمشهر»، «توشهر»، «رامشهر» و «دشت آزادگان» رفت و در دینار با بزرگان عشیره های ساکن در آن نواحی از چگونگی تهیه و پیدایش قهوه و مراسم قهوه خوری در میان آنان پرسید و سپس بسیاری از صحنه ها را بازسازی کرد و کل کار به صورت مستندی ۳۰ دقیقه ای درآمد.

چگونه با جشنواره فیلم حقیقت و بخش قوم شناسی آن آشنا شدید؟

از مدت ها پیش با این جشنواره که از معتبرترین جشنواره فیلم های مستند است آشنا بودم و امیدوار بوده بودم در آن حضور پیدا کنم. امسال با توجه به همخوانی «القهوه» با بخش «قوم شناسی» این تفریح حاصل شد. ایران کشوری با قومیت های مختلف است که هر کدام سرشار از رسوم و نمادند. به همین دلیل ایجاد بخش «قوم شناسی» برای آشنایی با این آداب ضرورت تام دارد.

حسن بابایی، کارگردان، کرمان چهارسوق نجای:

حمایت از مستندسازی اولویت ندارد

سیلا درانی

مستند ۶۶ دقیقه ای «کرمان چهارسوق نجای» به کارگردانی و تهیه کنندگی حسن بابایی به چگونگی پیدایش شهر کرمان می پردازد. این مستند در ارزیابی فیلم های تلویزیونی استان ها، مورد توجه فراوان گرفته است. به بهانه نمایش این مستند در جشنواره فیلم حقیقت با کارگردان این اثر گفت و گو نشستیم.

از روند ساخت این مستند بگوئید...

این مستند به دلایل پیدایش شهر کرمان در منطقه ای کویری می پردازد. بعد از مدتی پیگیری، موجبه شدیم هیچ کار تصویری کاملی از این رویداد وجود ندارد. به همین خاطر به گزارش شبکه کرمان، تحقیقات روی کار شروع کردم و در مجموع مراحل تولید ۶ ماه طول کشید؛ یک ماه مشغول تصویربرداری و در طول هشت ماه دیگر هم مراحل فی نه آماده

رسید. به چه منابع مکتوبی در ساخت این مستند رجوع کردید؟

در کنار تحقیقات میدانی، از کتب تاریخی مختلفی مثل «تاریخ تجارت و سبزه گداری عشقی در ایران»، «زنده های عشق سر»، «جغرافیا و کارکرد بازار کرمان» و «تاریخ کرمان» در کار استفاده کردیم.

مستندهای تاریخی ساخته شده را چگونه ارزیابی می کنید؟

متأسفانه اکثر تئری که در حوزه های تاریخی ساخته می شوند، صرفاً بصورت مستندسازی هستند، که تنها با تصاویر سروکار دارند و اطلاعاتی را در حوزه معماری های تاریخی در اختیار بیننده نمی گذارند. درحالی که مستند تاریخی باید روایتگر یک رویداد باشد. عملکرد جشنواره حقیقت را چگونه می بینید؟

برای چنین جشنواره ای که جایگاه ویژه ای را بر ای کارهای مستند قائل است، اتفاق خوبی برای مستند و مستندسازی در کشور محسوب می شود. به نظر من اگر زمینه ای فراهم شود تا بعد از تدوین فیلم های مستند در جشنواره، عطسه نقدی بررسی یا حضور کارگردان و تهیه کننده هم برگزار شود، اثرگذاری جشنواره را بیش از پیش خواهد کرد. با این کار می توان به نوعی از مستند و مستندسازان حمایت کرد.

حسن قهرمانی، کارگردان، غروب عشایر:

سینمای مستند مظلوم است

مستند «غروب عشایر» که در بخش «قوم شناسی»، «جشنواره فیلم های مستند حقیقت» حضور دارد به رسوم بربرو و به این مراسم در میان عشایر «عغان» واقع در کردستان می پردازد. به همین مناسبت به گفت و گو با «حسن قهرمانی» کارگردان آن نشستیم.

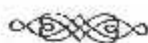
مراحل ساخت این فیلم چگونه پیش رفت؟

برای ساخت «غروب عشایر» حدوداً شش ماه به زمزمه بزی شد تا بتوان یک مراسم غروب کامل را زاید تا آنها پس گرفت. تدوین آن نیز حدود نوسال و نیم به طول انجامید. این مستند چهل و پنج دقیقه ای که سی دقیقه از آن به دبیر خانه جشنواره سینما حقیقت ارائه شده است، فیلم شادمانی است سرشار از نور رنگ و موسیقی اثری

مانند کار در حوزه قوم شناسی محسوب می شود. این دومین حضور شما در جشنواره است... بلد شدن گذشت. متد «چه شور بوه» هرچند من «در جشنواره سینما حقیقت موفق به دریافت دو جایزه شد. من سه سال است که به ساختن مستند روی آورده ام و بیش از آن نیز فیلم سازی و اثرهای دیگر را تجربه کرده ام. سینمای مستند ما بسیار مظلوم است و این به سیستم اجتماعی ما با می گردد.

این جشنواره چه نقاوسی با سایر جشنواره های دارد که در آن ها مستند هم نمایش داده می شود؟

اولاً من بسیار خوشحالم که ارزیابی دیرینه مستند سازان ایران برای داشتن جشنواره ای مستقل و تخصصی بالاخره حاصل عمل پوشید زیرا در سایر جشنواره هایی که گونه مستند هم در آن های حضور دارد، این حضور در حاشیه و بسیار کم رنگ است و اولویت نیز با مستندهای داستانی است. جشنواره «حقیقت» محلی برای جمع شدن و آشنایی مستندسازان با یکدیگر و تبادل نظر و یاد گرفتن از همدیگر است. علاوه بر این، موضوعی بودن بخش های این جشنواره به ما این امکان را می دهد که فیلم هایی که دارای تمی شبیه هستند در بستری یکسان با هم مقایسه شوند و با هم رقابت کنند.

هیوا امین نژاد، کارگردان، نامردانمان برقصند:

باید «سینمای حقیقت» را به فال نیک گرفت

«نامردانمان برقصند» عنوان مستندی ۳۰۰ ثانیه ای است از هیوا امین نژاد که با نگاهی متفاوت نسبت به لباس مردان گرد ساخته شده و در بخشی قوم شناسی جشنواره فیلم حقیقت حضور دارد. به همین انگیزه با کارگردان این اثر به گفتگو نشستیم.

چگونه تصمیم به ساخت مستندی با سوزه خاص گرفتید؟

از زمان بازیابی های بومی و به تصویر کشیدن آن ها، یکی از دغدغه هایم در عرصه فیلم سازی بوده و همیشه دوست داشتم تا کاری را با نگاهی زوایی شناسانه به مسایل بومی به دور از مستندهای کلیشه ای بسازم. «نامردانمان برقصند» قبلی مردم شناسانه است که در ساختار علی آن فعالیت زن کرد که با زحمت فراوان از چشم بز، لباس های جامی را بر تن مردانشان می بافند

نمایش می دهد. در سکانس آخر فیلم هم شاهد رقص جامی مردان هستیم که به نشانه سپاس از زحمت زنان، لباس های بافته شده را به تن می کنند و رویه آبدی می بزنند.

تدوین مجدد این کار با چه هدفی انجام شد؟

این مستند سال گذشته به سفارش جشنواره بین المللی فیلم فیلد نمایش ساخته شد که تقریباً ده روز فیلمبرداری آن در فضای زمستانی و شرایط سخت کردستان طول کشید و دو ماه وقت صرف تدوین کار شد. این مستند پتانسیل آن را داشت تا با یک تدوین مجدد به یک فیلم ۵ دقیقه ای تبدیل شود و بعنوان یک فیلم مستقل برای حضور در جشنواره فیلم حقیقت با یک تدوین جدید نمایش داده شود.

عملکرد سینما حقیقت را چگونه می بینید؟

جشنواره «سینما حقیقت» نقطه عطفی است برای سینمای مستند ایرانی. سینمای ایران خارج از فیلم های گمشده ای و داستانی، سینمای شریف و شناخته شده ای در سطح بین آشنی به نام «سینمای مستند» دارد. وجود چنین جشنواره مستقل و اختصاصی در حوزه تدوین آثار مستند در کشور را باید به فال نیک گرفت و برای هر چه بهتر برگزار شدن آن، با تولید تئری که از سطح کیفی بالایی برخوردارند به چرخه فعالیت آن سرعت بخشید.

یادداشت داور

تعامل حرفه‌ای هاو آماتورها

مهرم پوریا مین
عضو هیئت انتخاب
مسئله‌های تاریخی

مشد یکی از آثارهای مهم فیلمسازی محسوب می‌شود و اکثر فیلمسازان صاحب نام و صاحب سبک در عرصه فیلم داستانی کار خود را از مستند آغاز کرده‌اند. در حوزه مستند گونه‌های متفاوتی از فیلمسازی مانند پرتیریه تاریخی، اجتماعی، سیاسی و... وجود دارد. سبب اصلی مستندسازی حفظ است و بر اساس آنچه که در جامعه و اطراف وجود دارد دست به ساخت فیلم می‌زنند. برگزاری جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت به معنای اصل فیلمسازی مستند است و مستدسازان به اصل خود برمی‌گردند. از دو بعد جشنواره مستند اهمیت زیادی دارد. بعد اول اینکه مستدسازان صاحب نام و صاحب سبک امکان این را پیدا می‌کنند که تا آخر خود را به نمایش بگذارند و توانایی خود را به رخ مخاطب نشانند. از سویی جوانان که تازه به عرصه مستند روی آورده‌اند فرصت پیدا می‌کنند تا استعداد خود را نشان دهند. حضور در جشنواره باعث تعامل

درباره مستند «نقش نهان»

بر مدار حقیقت

میدان نقش جهان واقع در اصفهان، دومین میدان تاریخی جهان و شاهکار معماری قرن نهم هجری به شمار می‌رود اما این روزها آرام آرام در حال فروپاشی است. مستند چهل

دقیقه‌ای «نقش نهان» نوشته «حسن امینی» با رویکردی دراماتیک و داستانی یادآور جنگ‌ها، تحققی‌ها و مصیبت‌هایی است که «نقش جهان» تا به امروز پشت سر گذاشته است تا به دست ما برسد و متأسفانه با بی‌مبالاتی‌های ما در استه‌ نابودی است. محمد معماریان تهیه‌کننده مستند «نقش نهان» درباره اثر خود می‌گوید: این مستند تاریخی داستانی، محصول بیش از دو سال تحقیق، بنحسب و همکارانم «مهدی تاجمیر ریحی» است که با هدف پرده برداری از تخریب‌های محقق این میدان تاریخی و اشاره به عوامل تخریبی آن برای مردم، مسئولان و حامیان جهانی آن ساخته شده است.

و این هم نظر وی درباره جشنواره «سینما حقیقت» را زمانی شناختم و به آن اعتقاد پیدا کردم که شنیدم مثل ماه که قرن هاست بر مدار زمین می‌گردد، این جشنواره سرباز رویکرد مستند، بر مدار حقیقت می‌گردد. امیدوارم همواره در این راه بماند و هیچ‌گاه از این مدار فرار نکند.

درباره مستند «سرزمین مرغ»

نمایش مدرن هنرنامه صنعتگران باستان

مستند بیست و شش دقیقه‌ای «سرزمین مرغ» در سال ۱۳۸۶ و پس از حدود یک سال تحقیق، مستند در باره صنعت «مرغ» در ایران باستان وارد مرحله تولید شد. این مستند سعی دارد از وری مرغ‌هایی یافته شده در کاوش‌های

باستان‌شناسی مربوط به هزاره اول قبل از میلاد در منطقه فرهنگی باستانی «باستان» به معرفی هنر و صنعت این ناحیه تاریخی بپردازد.

حجت‌الله حافظی تهیه‌کننده مستند «سرزمین مرغ» در آرزوی این اثر می‌گوید: برای تولید «سرزمین مرغ»، ابتدا با استفاده از رهنمایی‌های کارشناسان آثار تاریخی و صنعتگران این رشته، گروهی از فن‌کاران را برای برپایی کوره‌های مرغ‌سازی به شیوه باستان آموزش دادیم. آنان علاوه بر کار طراحی روی مود و تولید مرغ به شیوه هزاره اول قبل از میلاد با بازیگری خوبی دور بین نیز آشنا شدند و پس از پایان این مرحله، آنان وارد دکورها و کارگاه‌هایی که از پیش برای ساخت این مجموعه تولید شده بود شدند و در انجا بر اساس طرح ارائه شده از سوی کارشناسان، مرحله به مرحله تولید آن اشیاء را جلوی دوربین انجام دادند و از این روی است که این مستند تاریخی در دسته مستندهای بازسازی شده قرار می‌گیرد. وی عقیده دارد: برای جلوگیری از تکرار باید کار جدیدی انجام می‌شد به همین منظور ما به نشان دادن شیوه‌های تولید نیاز برداشتیم.

این دوره به پیش رفتن حرفه‌ای از جوانان انرژی می‌گیرند و آماتورها از به و درک حرفه‌ای بهره می‌برند. برگزاری جشنواره‌های از این قبیل باعث رشد و ارتقای جامعه مستدسازان می‌شود و بر کیفیت و مطلوبیت آثار می‌افزاید. اگر به حوزه‌های علمی، فناوری، دانش و... بنگریم مشاهده می‌کنیم که توانمندی‌ها جزئی‌تر می‌شوند و پیشرفت علم و تکنولوژی باعث می‌شود تا در جمعه نگاه‌ها توانمندی‌ها جدی‌تر شود. در عالم هنر هم نگاه‌ها در حوزه آفرینش‌های هنری جزئی‌تر و عمیق‌تر شده است. طبقه بندی موضوعی در جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت این مسئله را به ما نشان داد. تقطیع موضوعی باعث می‌شود نگاه پدیدآورندگان آثار تخصصی‌تر شود. در بخش تاریخی افرادی به دایره‌های مستندها می‌بریزند که با تاریخ آشنایی دارند. طبیعتاً دایره‌ها بهتر، روان‌تر و مطلوب‌تر خواهد بود و در نتیجه برآیند کار بهتر می‌شود. سال اول یک حرکت نو

درباره مستند «بانوی سردسیر»

روایتی زنانه از زبان مردان

«بانوی سردسیر» تصویری است از زن عشایر و جایگاه او در زندگی و بد مردمانش. در این فیلم نقش و جایگاه زن عشایر را از زبان مردان می‌شنویم و زنان عشایر در باره

مستند بیست و هشت دقیقه‌ای «دوار» که در سال ۱۳۸۶، در کوهستان‌های «مازین» شهرستان دره شهر ساخته شد، شیوه‌های ساخت سباه جانور و عملکردش در مذهب باه، بران، محمد و غیبار و نور خورشید را به

با ضرب آهنگ تند آغاز می‌شود و محتوا می‌کشد است تحت تأثیر قرار گیرد. هنوز مستند خود را با روح او هماهنگ نگرفته است و در سال‌های آتی خود را نشان خواهد داد. امسال در مجموع آثار خوبی را سال ساخت بود و برآیند مثبتی مشاهده شد. مستدسازان به حرکت‌های جدید پاسخ مثبت می‌دهند. یکی از ویژگی‌ها این دایره‌ها کشف نگاه نو و اثر تازه است. یعنی باید توان این را داشت که بهترین‌ها، برترین‌ها و تازه‌ترین‌ها را انتخاب کرد. این برتری از دو چیز است: یک محتوا قوی بررسی است. مستند در بخش تاریخ قدمت دارد یک مسئله را مورد نمایش قرار می‌دهد و باید هریت تاریخی و فرهنگی کشور را بررسی کند. موضوع ممکن است یک شخصیت تاریخی، بنای تاریخی، مسئله تاریخی و یا هر آنچه که هویت اجتماعی تاریخی مربوط است. باشد باید از تکنیک قوی، زبان مناسب و ابتکار و نوآوری در ساخت اثر استفاده کرد.

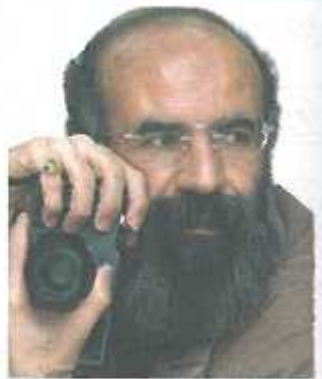
آنچه هستند و آنچه می‌کنند. خاموشی فولادوند در جایگاه تهیه‌کننده و کارگردان از روند تولید این مستند می‌گوید: «مراحل تصویربرداری این مستند با همراهی محمد حسین نظری در سال ۸۸ آغاز شد. تقریباً یک سال به طول انجامید. هدف اصلی ما از ساخت این کار، به تصویر کشیدن تمام رویدادها و فعالیت‌هایی بود که در زندگی سخت زن عشایری در ایران جریب داشت که این بار به شکلی متفاوت از زبان مردان بازگو می‌شود. وی افزود: مردان، زنان را چنان توصیف می‌کنند که انگار بدون تلاش آنها کاری پیش نرود، در حین صحبت‌های مردان، زنان را در حال انجام کارهای روزانه می‌بینیم؛ بختی نان، مشک زدن، نگهداری بچه و... که برای انجام هر کاری، اوزار محلی خاصی را از خود می‌کنند. در چنین جامعه‌ای حتی صبح و استی برقرار کردن میان دو طبقه از زنان عشایر بر می‌آید. این در حالی است که مردان، بزاج و دشمنی را شروع کرده‌اند.

درباره مستند «دوار»

نشان دادن برداشته از واقعیت زندگی بدیگران

مستند بیست و هشت دقیقه‌ای «دوار» که در سال ۱۳۸۶، در کوهستان‌های «مازین» شهرستان دره شهر ساخته شد، شیوه‌های ساخت سباه جانور و عملکردش در مذهب باه، بران، محمد و غیبار و نور خورشید را به

با «محمد عبدالحسین» عکاس جنگ!

تسلیه نماز جنگ و شکران
دریای بیکرانه است

هنرمندان و تحلیلگران، همواره سعی می کنند که دوران جنگ و دفاع مقدس را از طریق آثار به جای مانده همچون عکس و فیلم بررسی و تحلیل کنند. چند مستندهای جنگی نسل جوان را تا حدود زیادی با وقایع جنگ از نزدیک آشنا می کند و این امکان را فراهم می سازد تا جنگ را از نزدیک حس کنند. این در حالی است که سینمای مستند جنگی از جمله گونه های سینمای مستند است که در خلاف سینمای داستانی در چند ساله اخیر مورد بی مهری و بی توجهی مستندسازان قرار گرفته است. این بار برای بررسی این موضوع به سراغ محمود عبدالحسینی عکاس هشت سال جنگ رفته ایم که سال های بسیاری از عمر خود را برای ثبت لحظه های امانت و شهادت در قاب دوربین در جبهه های جنگی گذرانده است و حالاً نیز هیچ تفاوتی بین عکاسی جنگی و ساخت مستند جنگی نمی بیند و معتقد است که هر دو هنر مند هدفشان ثبت لحظه های مقدسی است که شاید در هیچ دوره و زمانی به فراموشی سپرده شود.

بسیاری از عکاسان، عبدالحسینی را عکاس خوش شانس می دانند که در جریان تشییع جنازه امام خمینی (ره) نیز توانست در یک شکار کاملاً اتفاقی، صحنه تکه پاره شدن کفن امام به دست انبوه عزاداران را در تاریخ ثبت کند. با این هنرمند گیتی دوستانه زده ایم که در ذیل می خوانید.

به عنوان نخستین سوال می خواهیم بدانیم که در سال های اخیر ساخت مستندهای جنگی کاهش پیدا کرده است. آیا این به معنای فراموشی این دوران است یا این که امکانات کم مانع از ساخت اینگونه مستندها می شود؟

من فکر می کنم که در هنر مهم ترین نکته آن است که هنرمند به شناخت کامل از یک موضوع و دوره برسد. اگر شناخت بدست نیاید هنرمند نیز در رسیدن به هدفش موفق نخواهد شد. هشت سال دفاع مقدس پرگرم زربینی در تاریخ انقلاب اسلامی است و نه تنها یک هنرمند و فیلمساز بلکه همه مردم در همه نسل ها باید به یک شناخت کامل از این دوره برسند. این شناخت فقط پندگونه ای باشد که مخاطب خود را در آن دوره و زمان احساس کند و مستند می تواند این کار را انجام دهد.

شما به عنوان عکاس تا چه اندازه توانسته اید با آثارتان مخاطب را به این شناخت نزدیک کنید؟

من هشت سال در جبهه های مختلف بودم. غول عکاسی کردن از صحنه های ایثار، فداکاری، شهادت برده ام و احساس لحظه جنگ را عکس کرده و همواره سعی کرده ام از طریق عکس، پیام این دوران را به مخاطب نشان دهم. دورانی که نسل جدید و جوان چندان با آن آشنا نیست. اما تأثیری که مستند می تواند در ارائه این شناخت به مخاطب داشته باشد به مراتب بیشتر است. چرا که دست کارگردان در بیان احساسات و نشان دادن تصویر یازتر نیست. البته به شخصه اعتقاد دارم که در ساخت فیلم مستند و گرفتن عکس تفاوت چندانی وجود ندارد و در حقیقت فیلم ها هر زمان قرین عکس منحرف هستند. اما به هر جهت همواره مخاطب فیلم پیام مورد نظر کارگردان را بهتر درک می کند.

در صحبت هایتان به شناخت نسل جوان نسبت به مقوله مستندهای جنگی اشاره کردید، به نظر شما نسل جوان فیلمساز با توجه به این که در آن فضا و مکان نبوده، چگونه می تواند به این شناخت برسد؟

به هر صورت قرار نیست که همواره همه فیلمسازان در آن فضا قرار گیرند. هنوز هم در دنیا نیاپه های مختلفی اعم از مستند و داستانی از جنگ جهانی دوم و... ساخته می شود و حتی

بسیاری از آنها به شاخه های هنری تبدیل می شوند. اما هر فیلمساز می خواهد به این نوع سینما بپردازد باید مطالعات و مشاهدات خود را بیشتر کند. می تواند به سراغ آمه های برود که همچنان خاطرات تلخ و شیرین بسیاری از جنگ دارند. مستندهای جنگی ساخته شده و یا عکس های گرفته شده را ببیند تا به آن فضا نزدیک تر شود. منظورم این است که فیلمسازان جوان یک بعدی به سینمای جنگ نپردازند و ایام مختلف آن را مورد توجه قرار دهند. من فکر می کنم که مقوله ای بنام «مستند جنگی» همچون دریای بیکرانی است که هر فیلمساز جوانی می تواند گوشه ای از آن را مورد مطالعه قرار دهد و حقایق ناگفته جنگ را بیان کند.

با وجود توصیحات شما، اما باید بگویم که علاقه فیلمسازان به ساخت اینگونه مستندها کم شده است. علت را در بی توجهی کلی به سینمای مستند می دانید؟ به اغلب مستندهای خوبی که دیده می شود، از سوی اثر دی ساخته می شود که خود روزگاری در جبهه و جنگ بوده اند. آنها خود آن فضا را درک کرده و حالا در تلاش برای معرفی آن فضا هستند. یکی از بهترین مستندهای جنگ متعلق به مرحوم شهید اویسی است که در همه دوره ها، بخش می شود و امکان نیز آن را دوست دارند. زنده یاد اویسی از جمله افرادی بود که خود به این شناخت رسید و حتی در قلم هایش در کمال صداقت و سادگی سعی می کرد این شناخت را به مخاطبان منتقل کند. ساخت اینگونه مستندها بسیار کم است و امیدوارم با توجه معمولان سینمای مستند دوباره شاهد ساخت مستندهایی از این دست باشیم.

به عنوان سوال آخر، وضعیت سینمای مستند را هم اکنون چگونه توصیف می کنید؟ من در مجموع «متقدم» که اوضاع سینما خوب نیست و حال سینمای مستند نیز وخیم است. بسیاری فکر می کنند مستندسازان از سرفتن و سرگرمی به سراغ فیلمسازی می روند. مستندسازان جنگی بدون هیچ امکانات و تجهیزات خاصی به مناطقی می روند که ممکن است جانشان را از دست دهند. امیدوارم در آینده نزدیک شاهد حمایت های معنوی و مادی از سینمای مستند در سطحی گسترده باشیم.

هنوز هم در دنیا فیلم های مختلفی اعم از مستند و داستانی از جنگ جهانی دوم و... ساخته می شود و حتی

مستندسازی صبرآیوب
چه خواهد

فریاد برادر

مستندسازی، ساز و کاری ویژه دارد و باید در این وادی بوده باشیم تا به چشم چشتر می توان در این حوزه فعالیت کرد و موثر بود.

در دنیا اغلب فیلم های مستند قوی و تأثیرگذار در مورد سوزناک های حادثه است که جامعه از آن خبر ندارد یا به عنوان سونه، مستندهای جغرافیایی و تاریخی و تصاویری بکر از دوره افتدترین مناطق... اصولاً پرخورداری از سوزناک های بکر و دست نخورده، با زاویه دید متفاوت از ویژگی های سینمای مستند محسوب می شوند.

من در کنار فعالیت هایم در عرصه سینمای داستانی و حرفه ای، علاقمند به ساختن مستند هستم و دوست دارم فیلمی مستند بسازم و این در حالی است که می دانم که مستند برای عرضه و نمایش هنوز جای ثابت و مشخصی ندارد. گرچه تلاش های مثبتی در این زمینه صورت گرفته است اما باید این زمینه گسترش یابد و نمایش آثار مستند بر پرده سینما و روی آنتن تلویزیون جدی تر گرفته شود چنان چه امروز، بسیاری از آثار مستند باید در تلویزیون نمایش داده شود که این اتفاق نمی افتد.

بحث دیگر، سرمایه گذاری روی فیلم مستند است. اگر بخواهیم فیلمی مستند بسازیم، هیچ کس از بخش خصوصی حاضر نیست روی آن سرمایه گذاری کند، چون - به ویژه در حال حاضر - بازگشت سرمایه برایش وجود ندارد.

مستندسازان ما هرندگانی هستند که با عشق درونی به این سینما، خودشان روی اثر خود، سرمایه گذاری می کنند و در جستجوی فرصتی برای دیده شدن آثارشان هستند چرا که سینماگر، اصولاً بازخورد تلاش خود را در برقراری ارتباط با مخاطب، و ضامن مورد ارزیابی قرار می دهد اما در شرایط کنونی، راهکار و ساز و کار مدونی وجود ندارد تا مستندساز، بتواند مخاطبش را پیدا کند و هنرمند مستندساز غیر اثرش را پس از ارزیابی نخبگان جامعه با مسئولان و تلویزیونی که مخاطب میلیونی دارد، دستخورد این کار در همه جای دنیا، بیشتر توسط دولت انجام می شود و در کشور ما نیز البته تلاش هایی شده اما این تلاش ها هنوز به تدوین راهکاری مشخص برای سینمای مستند ختم نشده است.

مستندسازی عشق درونی و صبر آیوب می خواهد که هر کسی ندارد!

یادداشت

مروری آماری بر مستندسازی
از گذشته تاکنون

مضامین مشترک در
فیلم‌های مستندپس از
انقلاب اسلامی

حسین قاضی

اصولاً رویکرد آثار مستند عمدتاً از سوزدهای مشابه بسیار بهره گرفتند. اگرچه نوع پرداخت، کارگردانی و البته پرورش این مستندها با وجود داشتن مضمون مشترک شاخصه‌هایی متفاوت داشته است. مثلاً «آب» در ارکان حیات حضور قطعی و عدم حضورش نبودند و نبود حیاتی است که ما می‌شناسیم. «آب زندگی» (کوتاه) «سوران» (۲۰ دقیقه) مستندی دربارهٔ صید و صیادی در بلوچستان و نقش حیاتی آب در گردش اقتصاد خانواده و کشور. «آب، غلتکه، آتش» (۱۳۶۸-۴۰ دقیقه) دربارهٔ کارخانه فولادسازی کشور و حضور بالا و برجسته آب در آن است. «آب ماه حیات» (۱۵ دقیقه) حرکت آب ماه حیات از یاقی تا آلودگی. «آب ماه حیات» (۴۵ دقیقه). این مستند ابتدا اشاره به اهمیت آب ماه حیات موجودات زنده و سپس مقایسه‌ای میان دو موتورچی‌ها با یک متخصص موتور پمپ‌های آب به آموزش صحیح و نکات ایمنی این دستگاه است. آب در این مستند حضور حیاتی دارد. «آب و آبیاری» (۱۳۶۸) درباره آبیاری سنتی و آبیاری معمولی در ایران امروز است. «آب و آبیاری سنتی» (۵۳ دقیقه) مستند به آب‌شناسی، گمانه زدن، تراز کشیدن، حفر فئات می‌پردازد. «آب و گل» (۲۴ دقیقه) به معرفی «قصر» کاشان و برداشت گل آب می‌پردازد و «آبیاری میناب» به بررسی آبیاری در سرزمین نیمه بیابانی میناب می‌پردازد و نقش آب که حضور حیات و زندگی است. بعدها و تاکنون به دلیل ساخت مستندهای دیجیتال توسط جوانان فیلمساز «آب» به طور گوناگون مضمونی مشترک اما با ساختار متفاوت حضور یافته است.

مغامرمی چون «بوم»، «قلیبه» و «سباح گری» در بسیاری از مستندها توانان آمده‌اند. در آن سوی حصار (۲۵ دقیقه) می‌گوید که بخش وسیعی از جنگل‌های کشور بر اثر قطع بی‌رویه و چرای دام و سوزاندن درختان از بین رفته است. «آبای برگ‌ها» (۲۰ دقیقه) درباره گودبرداری‌هایی که سال‌ها قبل برای تأمین خاک کوره‌های آجرپزی در جنوب تهران صورت گرفته تا آنجا که به صورت برکه‌های عجیبی درآمدند با گیاهان و ماهی‌هایی که حاصل این گونه آب بودند. «آسان‌ها و پرندگان» (۷۵ دقیقه) مستندی درباره پرندگان که توسط انسان‌ها شکار می‌شوند. «به کوه مهربان بیدمش» (۳۰ دقیقه) مستندی درباره بر پا کردن تکنولوژی‌های سازگار با طبیعت است. مستند می‌گوید باید تکنولوژی بررسی شده برای طبیعت مورد استفاده قرار بگیرد.

مجید امنگی با مستند «گاوجه» برای اولین بار به جشنواره سینما حقیقت آمده تا این مستند را بعد از جشنواره آب اصفهان در بخش قوم‌شناسی این جشنواره نیز نمایش دهد. محور اصلی این مستند هشت دقیقه‌ای چیست؟

«گاوجه» فسه دو پیرمرد در روستای ورزنه واقع در شرق اصفهان است که به سنت پدران خود، با استفاده از گاو، زمین‌های خود را آبیاری می‌کنند. یکسال پیش به پیشنهاد تعدادی از شاگردانم تصمیم گرفتم به این منطقه سر بزنم تا از نزدیک شاهد این اتفاق باشم. وقتی پرس و جو کردم متوجه شدم که این دو پیرمرد، با دو گاو کوهان دار که از سیستان و بلوچستان خریداری کرده بودند، به شیوه سنتی از چاه آب می‌کشند و به همین طریق روزی بیست هزار لیتر، به زمین‌هایشان آب رسانی می‌کنند. ما نکته عجیب و جالب اینجاست که این گاوها تنها زمانی مشغول به کار می‌شوند که این دو پیرمرد شروع به خواندن آوازهای محلی بکنند؛ در غیر اینصورت گاوها هیچ فعالیتی نمی‌کنند. همین مسئله علاقه ام را برای ضبط و نمایش این اتفاق تدریجاً بیشتر می‌کرد. به تازگی هم مطلع شدم این منطقه به محل توریستی تبدیل

شده و با عنوان «گاوجه ورزنه» از آنجا دیدن می‌شود.

روند تحلیفاتی کار چطور پیش رفت؟ عمده اطلاعات بر پایه تحقیقات میدانی صورت گرفت. ما برای آشنایی کامل با سنت‌ها و آیین‌های مردمان این منطقه نیاز به یک کارشناس احساس می‌شد که رضا پاران در این بخش با ما همکاری کرد. تمام سعی من این بوده تا بدون

مجید امنگی، کارگردان، «گاوجه» اصفهان

آواز خوانی پیرمردهایی که گاوهای کوهان‌دار

داخل و تصرف در سنت‌ها، تصویرگر واقعیت به زبانی ساده باشیم. نقش برپایی جشنواره سینما حقیقت را در روند تولید آینده مستندسازی کشور چطور می‌بینید؟ جشنواره سینما حقیقت تنها جشنواره اختصاصی نمایش مستند در ایران است که می‌تواند مسیر یک سال آینده مستند و مستندسازی در کشور را تعیین کند. اما نیاز به یک دبیرخانه دائمی در جشنواره سینما حقیقت احساس می‌شود تا نظارت سالانه روی کار فیلمسازان داشته باشد و از طرح‌های پیشنهادی برای تولیدات مستند در حوزه‌های مختلف پشتیبانی کند. البته جشنواره حقیقت به تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی تمام نیازهای مستندسازان باشد. بخش عمده این حمایت در گرو توجه مدیران فرهنگی به امر مستندسازی و پشتیبانی سرمایه‌گذارانی است که چندان علاقه زیادی به حضور در پروژه‌های مستندگونه ندارند به همین خاطر نمی‌شود انگشت‌گلا به رابطه سمت یک شخص، ارکان و نهاد خاصی گرفت. هماهنگی تمام بخش‌های نظارتی و اجرایی می‌تواند مستندسازی در کشور را رونق بخشد.

سیروان مظفری، تهیه‌کننده مستند، ارتفاع امید، اردستان

دیدن شلن؛ بزرگ‌ترین مشکل در سینمای مستند

مستند «ارتفاع امید» را در قالب ۲۴ دقیقه با کارگردانی کیوان مجیدی به سفارش صداوسیما برای مرکز گردشگری تهیه کردم. این

مستند روایتگر تلاش باغداری در منطقه اورامانات کردستان است که همراه دخترش در ارتفاعات ورامان تا کستان ساخته است. آبادی‌های منطقه اورامانات بر روی ارتفاعات واقع شده و خاک حاصلخیزی ندارد. در این منطقه مردم برای این که باغی بسازند باید زمین را کنده و مسطح کنند. با سنگ بزرگی که از زمین خارج می‌کند دیوار چینی کرده و کرت می‌بندند. در این پروسه خاک کمی می‌ماند و آنها مجبور می‌شوند از زمین‌های پایین دستی با اسطبل آب و خاک بیآورند. در مستند ارتفاع امید مشقت‌های باغداری در این منطقه در قالب دور بین قرار می‌گیرد.

یوسف محمود پور، کارگردان مستند، پروژه: «هورم‌گان»

جشنواره‌ای برای نمایش سنت‌های قوم بکر

«پروژه» بر گرفته از نام نوعی نئور محلی است که با خاک رس، گل و سنگ ساخته می‌شود. سال‌هاست اهالی روستای «هنک» از توابع استان «هرمزگان» برای پخت نان‌های محلی از این نوع تئور بهره می‌جویند. مستند داستانی «پروژه» به بررسی مراحل، شیوه‌های ساخت و استفاده از این ابزار بومی می‌پردازد.

«یوسف محمود پور» تهیه‌کننده و کارگردان مستند «پروژه» از ساخت این مستند داستانی می‌گوید: مراحل ساخت این فیلم که در اصل بر اساس تحقیقات میدانی ساخته شده است، ده ماه به طول انجامید که چهار ماه آن صرف فیلم برداری و شش ماه دیگر صرف سایر بخش‌های تکمیلی از جمله تدوین و صداگذاری شد. این نکته را باید مد نظر داشت که «پروژه» دو بار و با دو تدوین متفاوت تولید شد. شاید بتوان گفت مهم‌ترین عاملی که باعث تدوین مجدد کار شد، شنیدن این آواز سویی «جشنواره فیلم کوتاه تهران» بود و خاتم «آمنه آغوش» تدوین مجدد آن را برای ارائه به جشنواره استانی فیلم سیبج استان «هرمزگان» «سکانس بیداری» انجام داد. خوشبختانه پس از انجام مجدد این مرحله فیلم توانست موفق به کسب سه جایزه در بخش بهترین تصویربرداری بهترین کارگردانی و بهترین تدوین شود.

پیش تولید این پروژه هفت ماه به طول انجامید. اثر در مدت یک سال تصویربرداری شد چون هر چند سکانس را در یک فصل از سال گرفتیم و در مدت ۲ ماه مراحل فنی انجام شد. بزرگ‌ترین مشکل در سینمای مستند دغدغه نشدن آثار است که این مسئله به مدیران بها بار می‌گردد. یک گروه صنفی برای مستندسازان تعریف نشده تا در صورتی که با مشکل مواجه می‌شوند بتوانند به صورت کاتالیزور آن را حل کنند. برای حمایت از مستندسازان باید یک شخص حقوقی قرار داشته باشد.

پس از بررسی‌های فراوان و کسب اطلاع از طریق وب سایت «جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه سینما حقیقت» و اطمینان از صلاح بالای کیفی این جشنواره، بر آن شدیم که برای دومین بار در بخش «قوم‌شناسی» این جشنواره شرکت کرده و از این طریق بخشی از سنت‌های قوم بکر و بومی مردمان جنوب را برای مخاطبان سایر شهرها نیز به تصویر در آوریم.

اکران سینمای مستند: چرا و چگونه؟ ۳/

نمایش فیلم مستند

آغاز کرده ایم پخش شبکه ۳!

مصومه کتانی

نمایش و پخش فیلم‌های مستند همواره نیازمند آسیب‌شناسی جدی بوده، چرا که تدوین حرکت‌هایی را در این راستا موجب خواهد شد. در این سال‌ها اتفاقی‌هایی در زمینه پخش و نمایش فیلم‌های مستند و کوتاه صورت گرفته، اتفاقی‌هایی که مانند جرقه‌ای در تاریکی رویه افول نهاده است. از این روی، آغاز حرکتی برای نمایش فیلم‌هایی از این دست، تازه فرار گرفتن در ابتدای مسیر است که نه چندان زود، آغازگران بوده‌ایم...

روزیه نمایش و پخش فیلم مستند: آسیب‌شناسی جدی داشته‌ایم

محمدعلی صفورا از کسانی است که حضور در عرصه فیلمسازی را هم‌بسته صورت کارگردانی و هم تدریس و ترجمه تجربه کرده است. او تا به حال فیلم‌های زیادی ساخته که علاوه بر مستند، انیمیشن را نیز در برمی‌گیرد. صفورا جویت فیلم‌های مستند و کوتاه را در دیده‌شدنشان می‌بیند. او در توضیحی بیشتر راجع به این مسأله اظهار کرد: فیلم‌های مستند و کوتاه در هر نوعی که تولید شود، تا به شکل گسترده دیده شود، هویت پیدا نمی‌کند، چرا که این مسئله چندان خوشایند نیست که ما نتوانیم آنچه را تولید می‌کنیم، انتقال بدهیم.

وی در ادامه صحبت‌هایش اذعان کرد: در تمام دنیا مخاطب فیلم کوتاه زیاد است و غیر از خود سازندگان فیلم کوتاه مردم هم آنها را می‌بینند، متأسفانه در کشور ما اقبال عام به فیلم کوتاه کم است. به همین دلیل ما باید در این زمینه فرهنگ‌سازی کنیم، زیرا مردم باید با دیدن فیلم‌های کوتاه عادت کنند و این نیاز به برنامه‌ریزی بلندمدت و مدیریت دارد.

داشت.

وی افزود: اقتصاد ته چندان نوبی سینمای مستند وابسته به تقاضای کم مخاطبان به دیدن این آثار در سال سینما است. در این شرایط اقدام مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی برای اختصاص سالن سینمایی به نمایش آثار مستند قابل تامل و بالارزش است، زیرا باعث به وجود آمدن فضایی به عنوان باتوق سینمای مستند بوده است.

او با اشاره به ویژگی‌های سالن سینما سپیده اذعان کرد: با توجه به ویژگی‌های این سینما و نوع مخاطبانی که برای نمایش این فیلم‌ها می‌آیند، چنین قابلیتی وجود دارد که به باتوق فرهنگی تبدیل شود.

در کنار فیلم‌های ایرانی، مستندهای خارجی را نمایش دهیم

آرژند از مستندسازان پیشگام سینمای مستند ایران است که فیلم‌های همیشه مخاطب خودش را دارد. آرژند مشکل پخش و نمایش فیلم‌های مستند را این گونه می‌بیند: یکی از بزرگترین مشکلات سینمای مستند، تا به حال بحث پخش این آثار بوده، چرا که به غیر از تلویزیون و فرهنگسراها، جایی برای اکران فیلم‌های مستند وجود نداشت و من امیدوارم که اتفاقی که درباره اکران این فیلم‌ها در سینما سپیده به وجود آمده، با استقبال مخاطبان مواجه شود، تا این حرکت تدوین خود را حفظ کند.

آرژند در ادامه صحبت‌هایش اظهار کرد: تعداد زیاد فیلم‌ها که قدرت انتخاب مخاطب را به دنبال دارد، یکی از مسائلی است که موجب تدوین این حرکت می‌شود. به خصوص اگر در کنار فیلم‌های ایرانی، مستندهای خارجی نیز به نمایش درآیند.

وی در پایان افزود: به دلیل عدم دسترسی ما به فیلم‌های خارجی، این اتفاق می‌تواند امکانی برای نمایش این فیلم‌ها را نیز فراهم کند، چرا که در چنین شرایطی مستندسازان کشور با آثار فیلمسازان نقاط دیگر جهان آشنا شده و این امکان نیز برایشان فراهم می‌شود که آگاهی‌شان مطابق اتفاق‌های روز دنیا باشد.

قدم‌های بعدی مهم‌تر است

اگر بعد از به وجود آوردن هر اتفاقی، نتیجه بیشتر از هر چیز دیگری برایمان مهم باشد، از همین حالا که قدم‌هایی برای نمایش فیلم‌های مستند برداشته شده، به چند قدم آنسوتر هم بپنجهاییم و این که نهجهدت نمایش این فیلم‌ها به صورتی فراهم شود که در هر دوره شاهد تغییراتی در این زمینه نباشیم. در آن شرایط می‌توانیم کاری کنیم که مخاطب خودش به تماشای این فیلم‌ها بنشیند و آن را جزئی از برنامه‌اش به شمار آورد.

شاید آن وقت بتوانیم بگوییم مثلاً مستندهای خارجی را به نمایش بگذاریم یا مستندهای برجسته تاریخ سینمای مان، حتی آن وقت می‌شود طبقه‌بندی‌هایی هم در زمینه گونه‌های مختلف مستند داشت. حالا اما تنها کار مهم حفظ این اتفاق و سهیم داشتن همه اهالی مستند در آن است، تا بتوان قدم‌های بعدی را برداشتها

خارج از گود

حسرت خاطرات ثبت نشده!

حسین فراریف

آثار گردان مستند «سوز بر گهواره»

سال ۱۳۸۹ در سرما گرم ساخت فیلم مستند مرز پرگهر به واسطه یکی از دوستان سعادت دیدار علی دهباشی نصیب شد. کسی که در طول بهارن تهران ۸۵، ۶۰، ۶۰، دکتر حسین گل گلاب گفتگو کرده است. با خود گفتیم، حتماً علی دهباشی را در برابر دوربین‌ها خواهیم نشانید و چنین خاطره‌ای را به کمک فیلمر کسب تبدیل به ملودی کوتاه شبانه خواهیم کرد. ما فریخ که این خاطره به علل مشخصه زیاده‌باشی عزیز در فیلم نیست، هر آن ستهایی که تهران زیر بسکنداندازی، های رژیم بحث عراق بود، گلیده‌ها چند خانه حیاطدار بودم و باید به گل و گیاه و آنچه‌ای حیات درستانی که از بیمه موشک‌های عراقی به حومه تهران نگاه برده بودند آب می‌دادم. یکی از شب‌های مبتلایی، بپروردی را روی مندی، وسط خیابان، در حال مطالعه کتاب دیدم، با لباسی سپیدا بپرورد زنده و البته سرزنده، در حال کتاب خواندن بود. او را مردی ناشی بافتی، پرسیدم، گفت: گل گلاب هستم. گفتیم: علی دهباشی‌ام. عصبانته‌ای کردم. چایی خوردیم، همان مصاحبه را فرمایش: به مصاحبه‌ای تصویری تبدیل کردم و صدالبته روز بعد هم به او نسیب زدم که چرا هم‌لنگ دیگران به دنبال سرنه‌های در حومه پایتخت نیستی که او گفت: «کجا بروم؟ اینجا خانه‌ام است»

***

نوروز سال ۱۳۹۰ بود و فیلم در حال تدوین بود و آماده راف کات شدن که جلال رفیع، نویسنده طنز روزنامه کینسال اصلاحات، خاطره‌ی برابم نقل کرد از او می‌خواستیم که خاطره‌ای سفارشی از زندان‌های پیش از انقلاب و سر دادن سرود ای ایران را جلوی دوربین بگوید. اما او کسالت زندان را هنوز با روح و جان و بدن خویش به یادگار نداشت و از پذیرش خواسته‌ام، سرپا زد ولی فیلم که تدوین نهایی شد، آنگاه روزی چنین خاطره‌ای را گفت:

«برای تحصیل در سال ۱۳۶۷ در کشور هلند بودم. از شبکه‌های خارجی اخبار ایران را رصد کردم و عکس‌هایی از یک گروه مسلح تروریست را می‌دیدم که بر روی تانک سوار شده‌اند و عکس و پوستر نصب کرده‌اند که «سرود مهران - فردا تهران!» در آن فضای غربت هلند، احساس می‌کردم که ایران زیر چکمه خائن و صدمان خواهد رفت. به شدت متأثر شدم و در حالی که در داخل خانه مسکونی هوای ابری شهر لاهه را می‌دیدم، دلم مثل همان هوا گرفته بود. نمی‌دانستم چگونه خودم را تسلی دهم. و ناگهان همانطور ایستاده و دل به دریا داده با صدای بلند شروع کردم به خواندن سرود ای ایران به تقلید از صدای همیشه محبوبم غلامحسین بنان. همانطور، راه رفتن در طول اتراق را هم بر آن افزودم. دو بچه کوچکم دختر و پسر کم که یکی کلاس اول ابتدایی، دومی دو ساله، دستانتان را گرفتند و با من هم صدا شدند. پسر کم دو ساله‌ام که هنوز در دست نمی‌توانست صحبت کند، سرود را کرد کانه از من تقلید می‌کرد، اشک در چشم‌هایم حلقه بسته بود. به چشم خویش دیدم که یگانه دلارم من پس از آن یاد خداوند، زمزمه کردن همین سرود بود.»

قلب موده

۱۰۸ دقیقه، اسپانیا، ۲۰۱۱

کارگردان: ساموئل سیاستین
فیلمنامه نویسن: ساموئل سیاستین
فیلم بردار: خوزه آنتونیو گوز و ولانویا
تدوین: ساموئل سیاستین
تهیه کننده: ساموئل سیاستین
پخش: ساموئل سیاستین

خلاصه داستان: «ساموئل سیاستین» فیلمساز برای دینش مادر هنرمندش «ایستر رودریگز» رو که بدلیل ابتلا به سرطان، با مرگ دسته و پنجه نرم می کند، قصد سفر به «سویس» را دارد. آنها با همدیگر به مرور خاطراتشان می پردازند، خاطراتی که بر مرگ و زندگی تأثیر گذار است. بیوگرافی: «ساموئل سیاستین» نویسنده و فیلم ساز اسپانیایی است. کارش را به عنوان فیلمساز از سال ۲۰۰۵ با ساختن فیلم بلند تجربی «اولین سکوت» شروع کرده است. علاوه بر این، او چندین فیلم کوتاه داستانی، مستند و ویدئو آرت و ویدئو کلیپ ساخته است. فیلم های ایشان در چندین جشنواره بین المللی انتخاب شده است.

گودین

۷۵ دقیقه، کانادا، ۲۰۱۱

کارگردان: سیمون بیولیو
فیلمنامه نویسن: سیمون بیولیو
فیلم بردار: کارلوس گراند
تدوین: سیمون بیولیو
تهیه کننده: نجارین هوگو
پخش: لس فیلمز

خلاصه داستان: این فیلم مستند درباره «جرالد گودین» شاعر و رهبر سیاسی اهل «کیبک» کانادا است. (۱۹۹۴-۱۹۳۸)
بیوگرافی: او بعد از خواندن رشته ی فیلم در دانشگاه منتسوال، کارگردانی اولین فیلم مستند خود را در مورد هنرمندی بانام «سرگ، ام ریسن» آغاز کرد که جوایز متعددی در در بقت کرد. طراحی با اشتیاق و برای یک، در سال ۲۰۰۶ شروعی برای تحقیقات، برنامه نویسی و کارگردانی فیلم «گودین» برای او شد. قلبی را جمع به ویژگی های جرالد گودین سخنگو و شخصیتی سیاسی

دور زمین، گورن شمال

۷۸ دقیقه، کانادا، ۲۰۱۱

کارگردان: هارولد آرستال
فیلم نامه نویسن: هارولد آرستال
تدوین: شرکت بین المللی فیلم آتش
تهیه کننده و پخش: شرکت بین المللی «فیلم آتش»
خلاصه داستان: تنها در جنگل گورن شمالی، گوساله اش توسط خرمسیر کشته شده است. باردار در سرمای سخت و بختندان

برای بقای زندگی و دنیا آوردن چه اش در بهار، با بستی جنگند. این فیلم مستند فوق العاده و معناگرا داستان فراموش نشدنی سفر حادی را برای حفظ بقای خانواده اش به تصویر می کشد.

خدا حافظ آسمان را

۹۲ دقیقه، انگلستان، ۲۰۱۱

کارگردان: پاتریک یاسین
فیلم نامه نویسن: پاتریک یاسین
فیلم بردار: پاتریک یاسین
تدوین: استادیو تالما
تهیه کننده: استادیو تالما
پخش: شرکت آید

جشنواره ها و جوایز: جشنواره بین المللی فیلم مستند آستردام، هلند، ۲۰۱۱

خلاصه داستان: برای بیش از بیست سال، سرده سراسر دنیا، بخصوص برای اولین بار در کانادا و آمریکا، متوجه حضور دنباله دار و عجیبی در آسمان شدند که توسط هواپیماها ایجاد می شد. همزمان، وقوع بیماری در مردم بیشتر و بیشتر می شد. آیا ارتباطی بین این دو موضوع وجود دارد؟

بیوگرافی: «پاتریک یاسین» برای مدت ۸ سال مدیر یک شرکت انتشاراتی در فرانسه و آمریکا بوده و بیش از ۱۵۰ کتاب به چاپ رسانده است. این فیلم اولین فیلم مستند نوست کارگردانی کرده است.

بنه به حیات وحش برمی گردد

۹۰ دقیقه، فرانسه، ۲۰۱۱

کارگردان: آلن تیکسیر
فیلم نامه نویسن: آلن تیکسیر
فیلم بردار: آلن تیکسیر
تدوین: آلن تیکسیر
تهیه کنندگان: حین بر بلی، ام سی فور پرودکشنز
- ام شش
پخش: گروه

جشنواره ها و جوایز: جشنواره ی فیلم و شو، لیسابن، ۲۰۱۱

خلاصه داستان: داستانی واقعی از «پنی» میمون کوچکی که توسط شکارچیان اسیر شده و در شهر «گیشارا» در اسارت به سر می برد. «پنی» توسط «کلودین اندر» نجات یافت. او زندگی و وقت «بونوبوس ها» میمون هایی که ۹۸ درصد از دی ان ا آنها را از میمونها میباشند، کرده است. «کلودین»، «پنی» را به پناهگاهش برگرداند جایی که او سفرش را آغاز کرد. حیات وحش! بیوگرافی: روزنامه نگار و ناشر سابق. او بعنوان یکی از مستند سازان معروف بخصوص سریال «پوشی با»، فیلم های زیادی برای تلویزیون و سینما ساخت. او همچنین فیلمساز ماهر در به تصویر کشیدن محیط زیست است. «بونوبوس ها» آخرین فیلم مستند وی است.

نگهبان شب

۷۲ دقیقه، آمریکا - مکزیک، ۲۰۱۱

کارگردان: نانائیا آلمادا
فیلم نامه نویسن: نانائیا آلمادا
فیلم بردار: نانائیا آلمادا
تدوین: نانائیا آلمادا، جولین دیواکس
تهیه کننده: نانائیا آلمادا
فروش و پخش: توزیع فیلم غرب و شرق

جشنواره ها و جوایز: جشنواره فیلم ساندنس، موزه ی هنر مدرن، موزه گوگنهایم و جشنواره دوسالته ونیزی

خلاصه داستان: شب ها یکی بعد از دیگری، مارتین مانند فرشته نگهبان به فرهای عجیب از بدنام ترین راهبان مواد مخدر عکس یک مراقبت می کند. یک تفکر صبح جوانانه است در بار خستون در گورستانی بیج در بیج و عجیب در ساعاتی میان طلوع و غروب خورشید. مست فراموش نشدنی نانائیا آلمادا به ما یاد آوری می کند که حتی امروز در طول آشفتگی ناشی از خوسین ترین درگیری مکزیک از زمان انقلاب، زندگی عادی ادامه می یابد.

بیوگرافی: مست سازندس در سال ۲۰۰۹ جایزه کارگردانی را برای فیلم «همیشگی» دریافت کرد. آخرین فیلم آلمادا، در جشنواره کن، پخش در هفته با کارگردانان نمایش داده می شد. اولین فیلم مستند سینمایی او در مورد مهاجرت، قاچاق مواد مخدر و موزیک کوریدو که جایزه هم دریافت کرد.

Mohammad Javad Lesani, Responsible for organizing Educational Workshops: We put emphasis on theory of making documentary in workshops of 5th Cinema Verite Festival

Mohammad Javad Lesani, DEFC manager of production who is also in charge of organizing Educational Workshops in 5th Cinema Verite Festival talks with Daily Bulletin of the festival on quality of holding such workshops as you read:

How long does do workshops last and which professors are invited to hold the class?

The workshops hold for three days from 8th to 10th November and we have invited foreign masters to have a global attitude. On the first day, Tuesday, Khalid Moezz from Tunisia and Mohammad Reza Islamlo, Iranian Documentary filmmaker talk about the "Crisis Docu-

mentary". On the second day, 9th of November, Mohammad Tahami Nejad and Manouchehr Moshiri are going to teach and will talk about theories of "Portrait Documentary" and its practical evidences. The workshop on the third day will be allocated to Leila Panita, University professor from Bosnia and also Seyed Ahmad Mohit Tabatabaie who will talk about the position of research element.

How many scholars have registered this year?

In general, 30 young filmmakers had applied which 40 percent of them come from provinces other than Tehran. The location of the workshop is Sanie Almo k hall of Art Academy in Saba Complex, near to Felestin Cinema. The 30 applicants gather in the hall during the three days from 10am to 13pm and they would be awarded Diploma at the end of the course.

Why the theoretical subjects are more in focus this year?

Because of my duty in DEFC production center, I felt the necessary need of filmmakers to theoretical subjects. Most of the documentary

filmmakers who are in connection with the center act according to their own formulas and personal efforts and their experiences do not exceed 4 or 5 years. I and my partners really felt such theoretical need to make movies, so decided to allocate the workshops this year to knowledge and theory of Documentary cinema. I should say that the workshops will not come to end when festival finishes. DEFC has a compiled program for organizing expert workshops during the year whose details will be announce later. **Besides inviting researcher and theoretician professors, what are the other programs to introduce scientific matters?**

There are two teachers for each workshop. The theoretician professor teaches his subjects along with the works introduced by other master of workshop who has practical experience. At the same time, the students would be given written copy of the subjects and will sit to watch the movie. The workshop has bilateral method and attitude of teacher is not governing the class. The students can enter the debate and benefit from its

theoretical and practical usage. We are looking to discover new talents this year and surely they would be under our protection.

What is the main characteristic of workshop in comparison to last editions?

The whole hours of the workshops will be recorded professionally by one of the TV channels (Probably Channel 4) so that it will be broadcasted in the channel of the movie-book of the workshop gets published in a cultural set and be delivered and sold in different centers. The workshops were recorded in last years too, but it did not have high quality to be released and published.

Festival Daily Bulletin Interview with Ahmad and Ramadan Salah

"It was our fortune to survive"

"18 Days in Egypt" is the name of a documentary screened in many international festivals last year and narrates the events in Egyptian Revolution. Ahmad and Ramadan Salah have directed the documentary and now they are present in Cinema Verite Festival. Here is the interview with the filmmaker brothers about their movie and familiarity with Iranian people:

How did you begin your work? When did you decide to make a movie about Egyptian Revolution?

Revolution in Egypt came to existence via a short message in Facebook. It invited the young people to protest in streets on 25th of January, while three days later all around the Egypt were in protest again Hosni Mubarak. We had begun shooting since 25th of January, but it was on 28th that we found

out the protest are serious. Then we decided to make a movie about cross-country demonstrations which led to a great revolution.

What was your decision on the main idea? Such big event is capable of being analyzed from various attitudes. What was more important for you in the evolutions?

The estate TV cameras were telling lie by showing a corner of Tahrir Square and purposely pretended that there was no protest there. So it was our duty to show the truth. In fact, revealing the truth that Mubarak is telling lie was our main idea and incentive. After the protests intensified, we stranded in opposite corners of Tahrir square and recorded the main events we observed. As the protests continued, some persons got ambush on top of the buildings overlooking the square and shot those who were carrying camera

amid the population, because Mubarak government was doing his best to record images reveal from the events in Tahrir square. We lost two cameras in the shootings and a documentary filmmaker shot dead in the square. We are lucky to survive.

Would you tell us what really "18 Days" wants to say about the Revolution? A movie which has been highly admired and been shown in many festivals?

The documentary shows the efforts by people who are seeking freedom and victory. And to my idea, the subject matter is wonderful. Such phenomenon has just happened once in history of Egypt, so we tried to show all perimeters in the documentary. In some parts of the movie, we show the riots and presence of people in another area, Mustafa Mahmud Square. **You came to Iran last month to attend Royesh Festival. How do**

you see the curiosity of Iranian people about Revolution in Egypt and also their conducts with you?

Yes, the Royesh Festival and Cinema Verite helped us to get familiar with Iranian Documentary Filmmakers and that was wonderful. The friends we faced with are all great filmmakers. The interesting fact about Iranian people is that they, especially old generation, know the Egypt and are aware of the political and social affairs of our country.

ساحب امتیاز، مرکز گسترش سینمایی مستند و تجربی (از نظر روح و عهود) مدیر مسئول: ضمیمه آقامحمدی، مدیر: سیددین محمدتقی، تهیه: دبیر تحریریه: علی شاد، مدیر هنری: انور موسی، ناظمی، طراح: محسن مهری، مجری: سید، رانه معاون: ناصر پور، ۱۶ اردیبهشت ۱۳۹۱

همکاران تحریریه: بهرام حسینی، احمد محمد اسماعیلی، بهرام کریمی، علی آفرین، پنهان ناصر، ورد، سعیده کتانی، مریم حضرتی، پریسا چیتیزی، برکت محمدی، سعیده اسلامیان، مریم کتبی، گفتگوهای ویژه: بهرام کریمی، نقد و تحلیل: محمدرضا بالائی

اداره: مود اعتمادی، حسن کسری، حسن بن سلطان محمدی، مجید کور و زهرا مبارز، زحاکلی، یحیی انگلیسی، غیرضابطی، ویراستار: حسین ساجدی، حروفنگار: احمد فروجی، عکاس: رشید لسان، مجری: جعفر آقا، چاپ: بهرام اسلامی، خاند

پیشنهادهای روز

چند اثر توانان!

در سومین روز از برگزاری پنجمین جشنواره سینما حقیقت، فیلم‌های «دل فین زانر» به نمایش درمی آید که در این میان جوایز مستندسازان نام‌آشنایی بسین شده امروز، جلب توجه می‌کند.

فیلم «نقاشی مذهبی» اثر همکار رسانه‌ای و از نویسندگان مشهور به روزنامه «انهم حسامی» که در بخش فیلم‌های دینی و آئینی، به نمایش درمی آید، حداقل برای همکاران مطبوعاتی وی و البته نویسندگان مشهور به روزنامه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

همچنین نمایش فیلم مستندساز پرسروصدای چند سال اخیر سینمای مستند «محسن خان چهار» با عنوان شهر بولکی نیز می‌تواند همچون دوره‌های گذشته جشنواره‌های مستند و کوتاه، خالی از جاذبه‌های رسانه‌ای نباشد.

دیگر آثاری که از میانه آثار به نمایش در آمده در روز سوم می‌توان به مخاطبان جشنواره، پیشنهاد داد آثاری چون شهر بولکی (محسن خان چهار)، قسمت شاعر (مرتضی ندایی)، گل‌چاه (مجید اسکی)، بون یا بون (حسن لطفی)، اسفاکس نت، جنگ سایبری (حسام دهقانی)، کرمان چهار سوق تجزی (حسن بابایی) و همچون (محمدتقی فارسی) است.

رسانه روز

روزنامه‌های فیلم

در روزی که رسانه‌های اینترنتی و خبرگزاری‌ها به پوشش کامل برنامه‌های نشست خبری شب نشست جشنواره سینما حقیقت رفتند، روزنامه‌هایی فیلم به عنوان تنها روزنامه سینمایی، صفحه چهار خود را به پوشش کامل اتفاقات و اخبار این جشنواره اختصاص داد.

این روزنامه در صفحه چهار خود که با عنوان «سینمای ایران» منتشر می‌شود، با انتشار عکسی از ابراهیم حانمی کیا حضور وی را در جمع داوران بخش مسابقه ملی جشنواره، ویژه نشست و در بخش‌های دیگر علاوه بر پوشش نشست نقد و بررسی مستند «خلیج فارس» به کارگروهی «ارد عطار پور»، در گزارشی مفصل، به واکاوی مسایل مختلف به وجود آمده در بخش بین‌الملل پرداخته است.

در این صفحه خبر نمایش مستندی از «دار بوش مهرجویی»، حضور چهره‌های شناخته شده و سرشناس در کنار روزنامه نگاران، منتقدان و خبرنگاران در روز نخست، ورود مهمانان خارجی به جشنواره، اخبار کارگاه‌های آموزشی، اعلام برنامه‌های شب نقد و اولین نمایش فیلم مستند «شهر بولکی» نیز درج شده است.

همچنین در بخش دیگری از این صفحه، یکی از مستندسازان در نامه‌ای به روزنامه‌هایی فیلم ضمن تشکر از توجه بن رسانه به جشنواره سینما حقیقت، از خروج فیلمش در میان آثاری فیلم‌های جشنواره کلاه بردار است.

اتفاق روز

انتشار کتاب پنجمین جشنواره سینما حقیقت

کتاب پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت، که به دلایل فنی انتشار آن به تأخیر افتاده بود، به جشنواره رسید.

این کتاب در یک دسته‌بندی چهار بخش، فیلم‌های «مسابقه سینمای ملی»، «مستندهای آزاد»، «اجتماعی»، «برتر»، «آرژانتین»، «جنگ»، «دینی» و «آی.تی.وی.سی»، «سیاسی»، «قوم‌شناسی» و «بخش ویژه جهاد اقتصادی» مشخص مسائلی است. «صنعتی و کنایه‌ری»، «بخش جنسی ملی»، «مستندهای قاب‌بانکار»، «فان و وایته»، «بخش جنسی بین‌المللی» (در بخش‌های بزرگداشت، «رنگ‌ها»، «برتر»، «نمایش‌های ویژه»، «سند بلند»، «نیمه بلند» و «کوتاه») و «مسابقه بین‌المللی (بین‌المللی اسلامی)» از معرفی‌های کتاب و ویژگی‌های این کتاب تهیه فهرست دم‌فهم‌ها و نام کارگردانان براساس حروف الفبا است. معرفی هیئت انتخاب هر بخش نیز در ابتدای همان بخش آمده است.

سرپرست کتاب جشنواره «سعید محفی» و مدیر اجرایی «محمد تهرانی» هستند از دیگر مسئولان کاروان کتاب پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت می‌توان به «طاها ذاکر»، «دبیر هنری»، «محسن هدنی»، «عکاس»، «سعید نظرائی» مترجم «علی شکوری» و «هنرنگار علی احمدی» طراحان گرافیک و اشاره کرد.

کتاب پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت با مدیریت مسئولی «ضمیمه آقامحمدیان» مدیر مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی و زیر نظر شهناز صف‌جو منتشر شد.

چهار روز

«دل فین زانر» نماینده جشنواره فرایبورگ سوییس در جشنواره

نماینده جشنواره فرایبورگ سوییس، امشب چهارشنبه ۱۸ آبان‌ماه به پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت می‌پیوندد.

خاتمه «دل فین زانر» نماینده جشنواره فرایبورگ سوئیس، چهارشنبه ۱۸ آبان‌ماه برای شرکت در جشنواره سینما حقیقت وارد تهران می‌شود. وی پس از دیدن آثار جشنواره در بخش‌های مختلف اعلام از رقابتی با غیررقابتی آثار منتخب خود را برای شرکت در جشنواره فرایبورگ سوئیس معرفی خواهد کرد.

این مقام مسئول تا پایان جشنواره در تهران می‌ماند و در اختتامیه‌های بخش بین‌المللی اسلامی و ملی نیز شرکت خواهد کرد. حضور «زانر» در ایران با هدف ترویج و جغرافیای همکاری بین‌المللی مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی پیوسته شده است.

دیباچه روز

روزهای پر فراغ مستند ایران در سینما حقیقت

تلاش رسانه‌ها برای درج مطالب گوناگون درباره جشنواره سینما حقیقت، علاوه بر ایجاد فضای باره اهمیت برگزاری جشنواره، رقابت خالص میان اهالی رسانه برای درج مطالبی بهتر، همراه با تیرهای جذاب، به وجود می‌آورد.

بتر «روزهای پر فراغ مستند ایران در سینما حقیقت»، و تیرهایی نظیر «فرزگان مستند» و رسانه در جشنواره» بود. مهمانان خارجی سینما حقیقت، «شب‌های نقد جشنواره» و «اعجاز کارگاه‌های آموزشی جشنواره» دیالوگ‌های جذاب روز دوم جشنواره بود و انتشار مطالب مختلف با تیرهای مشابه، فضای جدید جشنواره را مورد تأیید قرار داد.

نقد روز

گاندو، شهر بولکی و نقاشی‌های مذهبی

جزئیات سومین برنامه «نقد» های پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت اعلام شد.

در سومین نشست نقد و بررسی فیلم‌های پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت، که چهارشنبه ۱۸ آبان‌ماه در دبیریت «حسین سلطان» مدنی، و حضور منتقد میهمان «فرید اشتاق» برگزار خواهد شد، فیلم‌های «نقاشی مذهبی»، «ساخته الهام حسامی»، «شهر بولکی»، «ساخته محسن خان چهار» و «گاندو» ساخته تازیان مشتاق گوهری مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. این برنامه طبق تسهیلات گذشته از ساعت ۱۹:۳۰ تا ۲۱:۳۰ در سالن شماره ۲ سینما فلسطین برگزار می‌شود.

لازم به توضیح است، نقد و بررسی فیلم «نویسنده بودن» به کارگردانی «مصطفی آل احمد» که دیشب به دلیل عدم حضور کارگردان انجام نگرفت، به چه ۲۰ آبان‌ماه موکول شد.